

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK LII

ВЕРЕСЕНЬ

Ч. 9

Виходить раз у місяць
видає

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація

Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — **Ірена Чабан**
Редактор англomовної частини — **Тамара Стадниченко**
Мовний редактор — **Роман Юревич**

Редакційна колегія:

Анна Кравчук — Голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як
Анна-Галля Горбач
Іванна Рожанковська

Ярослава Рубель — (з уряду) пресова референтка
Головної Управи

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Адміністратор — **Наталія Дума**

Річна передплата в США

Для членів СУА \$ 25.00

Для інших передплатників \$ 30.00

Поодиноке число \$ 3.00

В країнах поза межами США US \$ 40.00

OUR LIFE

VOL. LII

SEPTEMBER

No. 9

Published monthly
by

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**
English Editor — **Tamara Stadnychenko**
Ukrainian Language consultant — **Roman Yurevych**

Contributing Editors:

Anna Krawczuk — UNWLA Inc. President
Martha Bohachevsky Chomiak
Anna-Halia Horbach
Iwanna Rozankowskyj
Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672
Business administrator: **Natalia Duma**

Annual subscription in the USA for UNWLA members ... \$ 25.00

Annual subscription in the USA for other subscribers ... \$ 30.00.

Annual subscription in countries other
than USA \$40.00 US currency.

Single copy \$ 3.00

ЗМІСТ

Лист від Куритибської Української Єпархії Св. Івана Хрестителя.	1
Степан Гела. Печатки княгинь Руси-України домонгольської доби	2
Лариса Недін. Водоспад-відблиски	6
Євгенія Щербаківська-Кричевська. Спогад про Київську "Жіночу громаду"	9
Вісті з Централі. Підсумки Конкурсу "Родина 1994"	13
Анна-Галля Горбач. У Львові відновлено видавання журналу "Світ Дитини"	15
Our Life	
Borys Prokopovych. Ukie School — preserving our roots	17
Tamara Stadnychenko. Baubles, Bangles and Beads	19
Olena W. Stercho. How to look for a Lawyer: A Lawyer's Viewpoint	23
Cooky's corner.	24
Христя Навроцька. Наше харчування	25
Хроніка Округ.	26
Дописи відділів	30
Пожертви	32
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36

Рис. Зоряна Сохацька.

Drawing by Zoriana Sokhatska.

На обкладинці: Мирон Левицький. Княгиня Ярославна, графіка, 1975

On the cover: Myron Levytsky. Princess Yaroslavna. Graphic, 1975.

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Директор — **Омеяна Рогожа**
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

P.O. Box 172, Holmdel, NJ 07733
(908) 888-0494 **Luba Bilowchtchuk**

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ: Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate,
London W24HG, England

АВСТРАЛІЯ: Postup Ukrainian Cooperative Trading Society Limited,
928 Mount Alexander Rd., Essendon, 3040, Australia

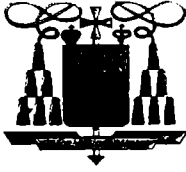
"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY. 10003
ISSN 0740-0225

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1995 Ukrainian National Women's League of America, inc.

КУРИТИБСЬКА УКРАЇНСЬКА ЕПАРХІЯ СВ. ІВАНА ХРИСТИТЕЛЯ

RUA MARANHÃO, 1200 — CAIXA POSTAL, 6192 — FONES: (041) 242-7469 E 242-5055
06000 - CURITIBA - PARANÁ

ц.Т.ІІ-267/95.

Куритиба, 24-го травня 1995 р.Б.

Високоповажана
Пані Анна Кравчук
Голова СОКЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
Голмдел, Н. Дж., США.-

Христос воскрес!

Високоповажана Пані Голово,

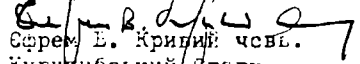
лину з далекої Бразилії, щоб з почуттями признання і подяки долучитись до торжественного хору сотень привітів, GRATULACIЙ і побажань, яку звідусіль напливатимуть на Ваші руки з приводу благословенного 70-річчя від заснування Союзу Українок Америки — Організація, яку зараз світло очолюєте.

Справді, с наскрізь благородною всячи-рока діяльністю СУА на шляху свого сімдесятирічного існування. Як мило глядіти й наглядно бачити його буйний розквіт і рясні овочі, якими вкривається і втішається. Зокрема зорить притаманність Організації, якою с зберігати приналежність і культурну та духовну спадщину нашого Народу, поширюючи свої ідеали й творчу працю уві всіх країнах нашого поселення, зокрема в користь української студіючої молоді, спомагаючи, підтримуючи й скеровуючи її в напрямі здобуття університетської освіти, вкладаючи в тому стільки самопосвяти, турбот, журби й старань.

На цьому місці слухно належить відмітити окремою вдячною згадкою всі довголітні допомоги СУА для української студіючої молоді в Бразилії, завдяки яким ряди й ряди юначок і юнаків здобули й далі здобувають університетський вишкіл, а по-важне їхнє число завершили філософські й богословські студії та стали священниками для блага нашої св. Церкви й нашого Народу. Велика в тому заслуга СУА.

Радіємо разом з Вами, дякуємо за Вашу неоціненну посвяту, благодаримо Господа за все добро, і бажаємо, щоб Господня десниця надалі щедро благословила й провадила Ваші дії на всекраще майбутнє.

З Архієрейським благословенням

+
+ Сирем Б. Крициньскы.
Куритибський Епарх

ПЕЧАТКИ КНЯГИНЬ РУСИ-УКРАЇНИ ДОМОНГОЛЬСЬКОЇ ДОБИ

Важливими культурно-історичними пам'ятками є старовинні печатки, які часто називають булі, хоч це не зовсім правильно. Вивченням печаток займається окрема історична допоміжна наука, яка називається сфрагістикою, а її науковці-дослідники — сфрагістами.

Сфрагісти України ствердили, що на Русі-Україні перші печатки появилися у другій половині X століття. Тепер вони мають на обліку понад 800 наших печаток з домонгольської доби, тобто до 1240 року, в тому числі 10 печаток княгинь. Це печатки митрополитів, єпископів, князів, княгинь і деяких посадників та бояр. На жаль, всі вони переховуються в Росії — у музеях Москви, Петербургу, Новгороду, хоч чи не дві треті їх були знайдені або викопані археологами на території Київської Русі. Лише два десятки цих печаток зберігаються в музеях України — в Києві і Львові — і стільки ж у музеях за кордоном: у Польщі, Німеччині, Франції, Румунії, Болгарії, Греції, США (три) тощо.

Кілька слів про наші середньовічні печатки взагалі. Це круглі олов'яні, срібні або — дуже рідко — золоті щитики діаметром 2—4 см і товщиною 1—3 мм. На їхній лицевій стороні (з французької мови — на аверсі) є рельєфні зображення святих патронів, власників печаток, та інші християнські символи: різні хрести, ангели тощо. На зворотній стороні (реверсі) є прототипи тризуба, теж різно оформлені, та грецькі або грецькі і кириличні написи-легенди.

На щитиках, уздовж діаметра, є "каналіки" на шнурочок або стьожку, на яких печатки звисали з грамот, і тому сфрагісти називають їх "вислі печатки".

Ідентифікація (ототожнення) старовинних печаток-буль, устійнення їхніх власників, означення часу і місця їх появи, відчитання написів-легенд та розпізнання зображених святих — це дуже складний процес. Справа в тому, що на печатках, які пролежали в землі, чи руїнах 700, 800, 900 і навіть 1000 років, а також від перекидання з місця на місце написи і зображення так стерлися, що їх дуже тяжко, а то й взагалі неможливо відчитати і розпізнати. Зразком такої "невідчитної" печатки може служити буля київського князя Святослава I Ігоревича Хороброго (964—972), сина княгині Ольги (945—969) і князя Ігоря Рюриковича (912—945). Незідентифіковані печатки зберігаються у музеях, де їх вивчають.

На тему наших печаток домонгольської доби є багато наукових розвідок різними мовами, але тому що велика кількість їх зберігається в Росії, то найбільше праць є російською мовою.

*Лицева сторона "вислої печатки" великого київського князя Ярослава Юрія Володимировича (+ 1054).
Face side of a great seal of Kievan Prince Yurii Volodymyrovych (d. 1054).*

Написи-легенди на печатках до кінця XI ст. були грецькі. Сфрагісти пояснюють це тим, що з прийняттям Руссю-Україною християнства з Царгороду, на Русь прийшла грецька церковна ієрархія з її грецькими булями, і на Русі до кінця XI ст. на всіх печатках були грецькі написи. Лише в кінці XI ст., за князювання великого київського князя Володимира Василя Всеволодовича Мономаха (1113-1125), на печатках появилися кириличні або кириличні і грецькі легенди.

Найдавніші згадки про печатки Київської Русі знаходимо у літописах. Там читаємо, що під час підписання мирного договору київського князя Ігоря Рюриковича з греками-візантіяцями послі мали золоті булі, а "гості", тобто купці, — срібні.

В іншому місці літопису записано, що договір 972 року з греками послі князя Святослава I Ігоревича Хороброго теж завірили булями.

Та це тільки літописні згадки про наші булі. Найдавніша наша печатка, яку сфрагісти мають на обліку, походить з другої половини X ст. Це буля князя Святослава Хороброго. Археологи знайшли її при розкопках у Києві 1912 року на місці, де була Десятинна церква, яку збудував син Святослава, київський князь Володимир Василь Святославич — Володимир Великий (980—1015). Коли зважимо, що князь Святослав I Хоробрий князував до 972 року, то його печатка у 1912 році мала не менш як 940 років, а нині їй було б... понад 1020 років! На жаль, печатка загубилася, але зберігся її точний рисунок. В

горішній частині з обох сторін є рисунок двозуба, а по краях печатки — невідомі знаки, які, на думку сфрагістів, є легендою-написом. Сфрагістам не вдалося відчитати його, але порівнюючи з написами і рисунками на інших пам'ятках, ствердили, що це — була Святослава. Порівнюючи також двозуб Святослава з двозубом і тризубом на наших княжих монетах і печатках, вони ствердили, що це правзір тризуба — родового знака Рюриковичів, який став гербом України.

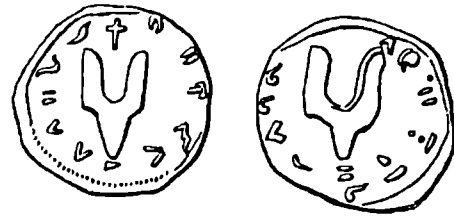
Ми вже згадували, що сфрагістика України має на обліку понад 800 печаток-буль княжої доби, але тільки 10 печаток — княгинь. Це не значить, що не було їх більше, але тут піде мова лише про печатки, які маємо на обліку, тобто про ті, які дійшли до нас. Як доказ, нехай послужить найновіша довідка відомого нашого історика М. Брайчевського. Він пише, що 1884 року хлопці знайшли у Житомирі на Замковій горі круглий щитик і розламали його, думаючи, що то золото, але виявилось, що це олов'яна печатка. Половину її сплавив, а друга половина потрапила до рук науковців, які ствердили, що це — печатка княгині. Але вона ще не зідентифікована.

Найдавніша печатка княгині Русі-України, яку мають сфрагісти України, — це була княгині Марії Мономах (+ 1067), жінки великого київського князя Всеволода I Андрія Ярославича (1030—1093), сина Ярослава Мудрого (1019—1054). Княгиня була дочкою царгородського імператора Константина IX Мономаха (1000—1055) і матір'ю великого київського князя Володимира Василя Андрійовича Мономаха (1053—1125). У Марії і Всеволода було п'ятеро дітей.

Дочка княжна Анна-Янка (+ 1113) була монахинею. Вона заложила при церкві св. Андрія Первозванного, яку побудував її батько, славний в тому часі "Янчин монастир", а при ньому школу для дівчат, де вони вчилися шити, вишивати, а головне — гаптувати, навіть золотими нитками, — для храму ризи, а для княжого двору — дорогий одяг. Згодом в "Янчиному монастирі" була похована родина Марії і Всеволода I Андрія Ярославича.

Княжич Ростислав Андрійович (+ 1093) був удільним князем Переяслава.

Княжич Володимир Василь Андрійович Мономах (1053—1125) був великим київським князем, популярно званий Володимир Мономах. Він був одружений з англійською принцесою Гідою, дочкою короля Гарольда II, який загинув 1066 року у відомій в історії Англії битві під Гейстінгсом. Його посватала з Гідою київська княжна Єлисавета Ярославна, дочка Ярослава Мудрого, яка була одружена з королем Норвегії Гаральдом Гардрадою, що теж загинув у тій війні. Після смерти короля королева Єлисавета одружилася з королем Данії Свенном, і з дочками виїхала до Данії. Там вона зустріла свого брата Всеволода I і його сина Володимира Мономаха, якого посватала з Гідою.

*Печатка київського князя Святослава Хороброго.
Seal of Kievan Prince Sviatoslav the Brave.*

З історії Русі-України знаємо, що над каналом Ляманш відбулися сватання київської княжни Анни Ярославни з королем Франції Генрихом I, згаданої київської княжни Єлисавети, теж Ярославни, з королем Норвегії Гаральдом Гардрадою і київського княжича Володимира Мономаха, внука Ярослава Мудрого, з англійською принцесою Гідою.

Пригадаємо, що 1966 року, у 900-ліття битви під Гейстінгсом, англійська преса офіційно проголосила, що теперішня королева Англії Єлисавета II є нащадком київського князя Володимира Василя Мономаха і київської княгині англійського роду Гіди. Це твердження було проголошене з відома королеви у 164-му томі т. зв. "багряно-золотої книги" Добротта, офіційного родовідника англійських королів.

Княжна Пракседа Євпраксія Адалайда (+ 1109), друга дочка Марії Мономах і Всеволода I, була одружена з Марграфом Нордмарку, а після його смерти з німецьким цісарем Генрихом IV. Подружжя не було щасливим і княжна-цісарева повернулася до Києва, там постриглася в монахині і померла у Києві.

Про княжну Катерину не маємо відомостей, за винятком того, що померла 1108 року.

З історичних джерел знаємо, що княгиня Марія Мономах брала активну участь у церковному і політичному житті князівства. Між іншим, на прохання киян разом з митрополитом погодила розсварених князів, а це, на думку істориків, вказує, що вона користувалася повагою серед князів і бояр.

Печатка княгині Марії Мономах — це олов'яний двосторонній щитик, на лицевому боці (аверсі) якого є до поясне зображення св. Андрія Первозванного, патрона князя. Він тримає у правій руці хрест — символ мучеництва, спертій на праве плече. По обидва боки святого є вертикальні написи "Святий Андрій" грецькою мовою. На звороті щитика (реверсі) є горизонтальний шестирядковий грецький напис, що означає "Печатка Марії Мономах — благородної архонтеси".

Впадає у вічі, що на печатці княгині зображений патрон її чоловіка, а не її патронка. Таке оформлення печатки сфрагісти називають "патрональним", від грецького слова патрон — опікун.

На реверсі, у другій частині легенди-напису, читаємо: "...благородна архонтеса". Тому що княгиня

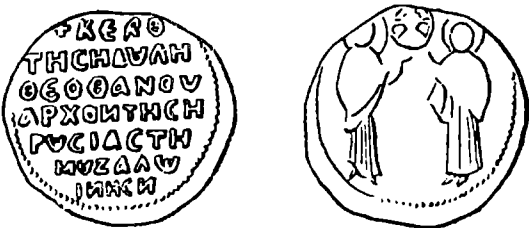

Печатка княгині Марії Мономах.
Seal of Princess Maria Monomakh.

походила з імператорського роду, вона названа "благородною", а тому що була жінкою великого київського князя — "архонтесою", тобто жінка вождя.

Княгиня Марія Мономах померла 1067 року, тому й печатка має нині понад 920 років.

Хронологічно найближчою печаткою княгинь, яку мають сфрагісти на обліку, є була княгині Теофанії Музалон, яка жила на переломі XI—XII ст. Вона теж була візантійською аристократкою, одруженою з удільним князем Тмуторокані Олегом Михайлом Святославичем (1077—1115).

Печатка княгині Теофанії Музалон (рисунок).

На аверсі печатки княгині зображені дві жінки на повний зріст, звернені одна до одної і молитовно обличчями на медальйон вище їх голів, на якому є зображення голови Христа на хрестовидному тлі. На реверсі печатки є семирядковий горизонтальний грецький напис "Господи, поможи Твоїй рабі Теофанії, архонтесі Русі, Музалонесі". Як бачимо, вона теж названа "архонтесою". Декого може здивувати напис на печатці "... архонтесі Росії" (точніше "Росіяс"). У той час, коли жила княгиня Теофанія, на сході Європи була велика Київська Русь, яку греки називали "Росія" (з одним "с"), і так вона названа на печатках і в інших публікаціях того часу.

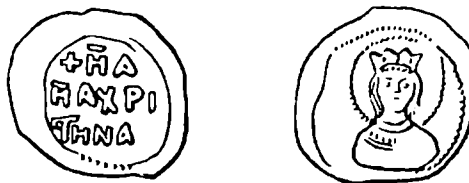
Нині російські науковці до грецького "Росія" додають друге "с", і таким чином у читача виникає враження, що грецька "Росія" є те саме, що нинішня "Россія". У найновішому каталозі печаток Росії на грецьких рисунках печаток Русі є правильні написи "Росія", тобто Київська Русь, але в текстах маємо "Россія". Це наявна фальсифікація грецьких написів. (Просимо читачів звернути увагу на копії рисунків з грецькими написами, де виразно написано "Росіяс", а не "Россіяс").

Дуже цікава і багата метрика княгині Христини Стенкельсон (+ 1122), дочки шведського короля Інге Стенкельсона. Вона була жінкою великого київського князя Мстислава I Теодора Володимировича (1076—1132). Коли Христина померла, князь одружився вдруге, з дочкою новгородського посадника Дмитра Завидинича.

Мстислав мав від двох подруж шістьох дочок і п'ятьох синів. Княжна Інгеборґа була одружена з данським принцом Канедтом II, королем Оботритів; княжна Мальфріда була жінкою шведського короля Зібурда II, а після його смерті — данського короля Еріка, брата Канута II; княжна Марія була одружена з великим київським князем Всеволодом Ольговичем. Про неї мова буде окремо. Княжна Ірина була жінкою візантійського імператора Комненя. На царському дворі у Царгороді Ірину називали "Добродія", бо вона перша жінка в Європі написала медичний трактат "Мазі", який у кінці минулого століття знайшли в бібліотеці у Фльоренції, Італія. Кажуть, що в римському музеї історії медицини зберігається її портрет невідомого мистця.

Княжна Євфросинія була одружена з угорським королем Гейзою. Шоста княжна (ім'я невідоме) була жінкою володимирського удільного князя Ярослава.

З княжичів Мстислава I Володимировича Ізяслав II (+ 1161) був великим київським князем; княжич Всеволод (+ 1138) був удільним новгородським князем; княжич Святополк (+ 1154) був князем Новгороду Волинського; княжич Ростислав I (+ 1138) був великим київським князем; про княжича Володимира (1131—1171) не маємо відомостей. Як бачимо, перше покоління Мстислава I Мономаховича — це надто великий вахляр, щоб їх можна було обговорити індивідуально. Зате можна твердити, що перше покоління Мстиславичів—Мономаховичів мало зв'язки зі знатними королівськими і княжими династіями пануючих родів Європи від Кавказу по канал Ляманш і були неначе "некоронованими" амбасадорами Київської Русі.

Печатка княгині Христини Стенкельсон.
Seal of Princess Chrystyna Stenkelson.

Печатка Христини дуже скромна. На аверсі є до пояса зображення жінки, святої мучениці Христини в королівській короні і з намистом на шиї, а на реверсі — трирядковий грецький напис "Свята Христина". Княгиня Христина Стенкельсон померла 1122 року, значить, її печатка-була нині має найменше 870 років.

Цікава є постать київської княгині-половчанки Ірини, дочки хана Тугорхана, яка жила приблизно у 1093—1113 рр. Її чоловіком був великий київський князь Святополк II Михайло Ізяславич (1050—1113), син Ізяслава I Ярославича і київської княгині, польки Гертруди. Князювання Святополка II й Ірини припало на часи жажливих половецьких наїздів на Русь орд ханів Боняка, Курі і Тугорхана, батька Ірини. Щоб рятувати край від неминучої руїни, князь одружився з дочкою Тугорхана, але надаремно. Перші десять років XII ст. велася завзята боротьба з ордами кочовників. І лише князь Володимир Мономах зібрав удільних князів, пішов з ними на половців і в 1111 році остаточно розгромив їх. Святополк був невдалим князем. Він помер 1113 року, а великим київським князем став Володимир Мономах, герой протиполовецьких походів.

За час свого князювання, у 1108—1113 роках Святополк збудував у Києві, близько Дясятинної церкви, на згарищах монастиря і церкви св. Димитрія, славний своїми фресками і мозаїками та позолоченими куполами золотoverхий Михайлівський собор і монастир. За час свого існування собор кілька разів відновлювали, але фрески і мозаїки збереглися аж до більшовицької навали 1917—1941 років. До північної і південної нав прибудовано четверту і п'яту нави, а княгиня Ірина добудувала "приділ", мабуть, каплицю "В'їзд Христа до Єрусалиму".

Понад 800 років стояв комплекс золотoverшого собору, аж у 1934—1935 рр. більшовики пограбували і зруйнували його, а безстрашного оборонця київських архітектурних пам'яток, у тому числі золотoverшого Михайлівського собору, проф. М. Макаренка заслали до Казані, де він помер.

У Третьяковській галерії в Москві зберігається славна мозаїчна ікона св. Димитрія, здається з Димитріївського храму.

У щоденнику "Свобода" з 21 березня 1951 р. появилось повідомлення, що 14 березня того ж року радянська фірма "Новоекспорт" з Москви в одній з нью-йоркських галерій влаштовує продаж-авкціон церковних риз та інших релігійних предметів. Мистець і мистецтвознавець С. Гординський перевірів ті речі на підставі печаток на них і ствердив, що були це дорогоцінні ризи і церковні речі, пограбовані у святій Софії в Києві, Михайлівському соборі, Флерівському монастирі, Печерській лаврі і лаврському музеї тощо. Мистець повідомив про авкціон наших церковних і світських громадян і всі речі на авкціоні викупили для наших музеїв і храмів, а сам С. Гординський купив чотири ризи, в тому числі одну зі золотoverшого Михайлівського собору. Американські покупці церковні ризи переробляли на різні костюми,

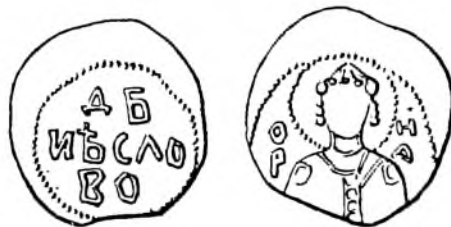
декорації тощо. Як бачимо, більшовицька орда не була ліпшою від половецької.

Під час похорону Святополка княгиня Ірина роздавала бідним і монахам милостиню, а соборові і

Михайлівський золотoverхий монастир, який більшовики зруйнували у 1934—1935 рр. Рис. Миколи Стратіпата (1987).

монастиреві передала хутір "Оринине поле", "Дівич гору" над річкою Либідь з млином, лісом, пасікою. Може це була "покута" Ірини за кривди, які вчинив її батько?

Печатка княгині Ірини, дочки половецького хана Тугорхана. Seal of Princess Irena, daughter of Polovisian Khan Tugorg.

На аверсі печатки княгині є допоясне зображення мучениці св. Ірини у княжому вінку-короні, в aureолі, а по боках напис "Орина", тобто Ірина. На реверсі є горизонтальний трирядковий напис "Дънь слово". Науковці пояснюють це як зауваження того, хто висилає грамоту чи листа до адресата: "В середині слово-лист, відкрий і прочитай!"

Княгиня Ірина померла 1113 року, значить, її печатка нині має приблизно 880 років.

Закінчення в наступному числі.

"ВОДОСПАД/ВІДБЛИСКИ"

Проба вистави. Зліва: Вірляна Ткач, Ніна Матвієнко, Оля Радчук, Лариса Нєдін, Наталка Шевченко.
At rehearsal at Kiev-Mohyla Academy: from left: Virlyana Tkacz, Nina Matvienko, Olya Radchuk, Larysa Nedin, Natalka Shevchenko.

"Ой глибокий колодязю,
Золоті ключі".

Навесні у Києві відбувся традиційний міжнародний фестиваль експериментальних театрів, "Четверте Мистецьке Березілля". "Березілля", як пишуть у програмці, — це посвята пам'яті Леся Курбаса, адже Мистецьке Об'єднання "Березіль" було створене в Києві в 1922 році. Ініціатор та організатор фестивалю — Сергій Проскурня, художній керівник театру-студії "Будьмо!"

Кожного року фестиваль присвячений даній темі. "Перше Мистецьке Березілля" в 1992 році було присвячене оглядові-аналізові студійного руху на Україні. Протягом трьох тижнів 16 театрів-студій, творчих груп та майстерень показали 66 вистав та програм. "Друге Мистецьке Березілля" в 1993 р. було присвячене проблемам професії режисера. Фестиваль став міжнародним і брали участь у ньому театральні групи з України, Німеччини, Польщі та Америки. Мистецька група Яра з Нью-Йорку ставила виставу "Сліпий зір". Про виставу писалося в журналі "Наше Життя" (вересень та листопад 1993). "Третє Мистецьке Березілля" в 1994 р. було присвячене темі актора. Брали участь театри з цілої України, а також з Англії, Німеччини, Італії, Польщі, Бельгії, Японії та Америки. Знов прибула мистецька група Яра і ставила моновиставу "Час поміж", створену актором Ендрю Колто та режисером Вірляною Ткач.

Цього року фестиваль був присвячений темі драматургії. 46 театрів з України, а також з Англії, Німеччини, Литви, Італії, Росії, Швейцарії та з Америки грали в переповнених залах. За 32 дні 1,500 театральних професіоналістів поставили понад 50 вистав в 19-ох різних приміщеннях у Києві для 18,000 глядачів.

Серед учасників була мистецька група Яра з Нью-Йорку, що ставила свою нову виставу "Водоспад/Відблиски". Вистава досліджує самовизначення жінок у

нашому мінливому світі, сплітаючи родинні оповідання про наших бабунь, міти, старовинні пісні та сучасні твори американських і українських поетес. Дійство створила Вірляна Ткач з мистецькою групою Яра у співпраці з Ніною Матвієнко. Прем'єра відбулася в театрі Ля Мама в Нью-Йорку та здобула позитивні відгуки в таких газетах як "Нью-Йорк Таймс", що писала: "Це театральне дійство зачаровує публіку хореографією і щедрістю музики... Що справді яскравіє у виставі — це сила народної байки і міти, багатство традиційних українських пісень і мелодій разом з модерною українською і американською поезією. Це все акомпанює делікатний, не наголошений музичний супровід Генджі Іто... Всі шість жінок у групі співають, і то добре співають. А одна з них — Ніна Матвієнко, знаний виконавець традиційної пісні на Україні, може викликати глибоке хвилювання, яке можна очікувати тільки від прекрасних оперних сопрано".

Нижче подаємо спогад учасниці вистави "Водоспад/Відблиски" радіожурналістки, поетеси Лариси Недін.

Яра мистецька група експериментального театру Ля Мама в Нью-Йорку. Сцена із вистави "Водоспад/Відблиски". Зліва: Оксана Бабій, Сесілія Арана, Ніна Матвієнко, спереду — Керін-Анджела Бішоп. Фото Ватоку Уєно.

Yara Arts Group at La Mama in New York, N.Y. Scene from Yara's Waterfall/Reflections. From left: Oksana Babyi, Cecilia Arana, Nina Matvienko; in front: Karen-Angela Bishop. Photo by Watoku Ueno.

Пролинуло трохи часу, і сьогодні можемо подивитися на події Четвертого мистецького Березилля з точки зору історії. Фестиваль виріс в міжнародний. Цього року приїхали театри з Німеччини, Італії, Росії, Америки, Польщі, Латвії. Протягом місяця глядачі могли подивитися близько сорока вистав. Вражень надзвичайно багато. До сьогоднішнього дня вирують пристрасті в пресі і в мистецьких колах.

Однією з найяскравіших подій була київська прем'єра вистави гості з Нью-Йорку режисера Вір-

ляни Ткач, що представляла мистецьку групу Яра центру Ля Мама. У виставі брало участь шість акторок: двоє з Нью-Йорку та четверо з України. Звичайно ж окрасою вистави була Ніна Матвієнко з її унікальним голосом. Але в цій виставі Ніна виступала не лише як співачка, а й як актриса. І треба сказати, з великим успіхом.

Я пишу з таким захопленням про виставу не тому, що сама брала в ній участь і могла безпосередньо спілкуватися із зіркою української сцени, а

й тому, що публіка, яка відвідала театр (вистава йшла три дні, п'ять вистав, у Київському Молодіжному театрі на малій сцені), сприймала одноголосно із захватом бачене.

"Водоспад/Відблиски" — так називалася вистава... Водоспад голосів, водоспад оплесків, водоспад відкриттів, водоспад почуттів — і все це про київську прем'єру.

Чи задумувалися ви про корені свого роду, про призначення жінки, жіночого начала, про звичаї і обряди, пов'язані з водою, що дає всьому життя? Чи задумувались ви, що єднає американців, африканців, українців, еспанців, вірменів, грузинів і т. д.? Що є у вашому житті Бог? Для чого ви прийшли у цей світ?

А шість актрис: Керін Анджела Бішоп, Сесіліє Арана, Оля Радчук, Наталка Шевченко, Лариса Недін і Ніна Матвієнко, втілюючи задум Вірляни Ткач, задумались.

Larysa: Ну гаразд. Це не старовинна хустка, але вона мені дуже дорога. Ми родом з півдня України, з Одещини. В нас там не робили вишиванок, але традиційні хустки завжди старі люди мали. Як ми були малі, я пам'ятаю, бабця виходила в цій хустці за ворота, піднімала дуже погрозово палицю і кричала нам всім, дітям, що там бавилися: "Анцихристи, йдіть вже до хати! Цілий день нічого не їли. Як вас ті ноги носять?" А тоді вона піднімала руки і казала "Царице Небесна, вони мене не слухають". Але коли я поїхала вчитися, моя бабця захворіла і вже не піднімалася з ліжка. І в короткі хвилини, коли вона приходила до тям, вона все питала маму, чи приїхала онука. І коли я тільки стала на порозі хати, бабця відкрила очі і сказала: "Там, в шафі, для тебе зелена хустка". А за кілька днів померла.

Natalka: А моя бабця померла, коли мені було три роки. Але її історія повернулася мені багато пізніше. Позаминулого року, коли я вернулася до нашого села і сиділа на горбочку та дивилася на воду, до мене підійшла незнайома літня жінка і запитала, чия я. Коли я сказала "Захарихи", вона відповіла: "Люди звали між собою її відьмою, бо багато знала. В неї було шестеро дітей і ніхто не помер під час голоду. На городі в них стояла велика стара груша. Люди казали, що саме груша годувала і спасла цих дітей. Коли бабця померла, то цей город дістався якомусь чужому чоловікові. і він вирішив грушу зрубати, бо вона йому заваджала. Люди застерігали його, що то груша Захарихи. Але він не послухав і спробував її зрубати. Це було дуже важко. Груша мала дуже глибоке коріння. (Карен). І кожної

весни з'являлися нові паростки. Тоді він обілляв її бензиною і запалив. Груша дуже довго горіла і видавала звук, ніби стогнала. А незадовго чоловік помер. Казали люди, що то його власні діти струїли, і вірили, що то помста за те, що він знищив дерево". Так що я принесла бабусин рушник і груші.

Olya: Моя історія, як і твоя, Сесіліє, не пов'язана з фолкльором чи традицією. Моя бабця в селі не жила, а в Києві, і вона була фармацевтом. І довгими роками вона працювала над дисертацією про лаванду. Вона стільки сили вложила в ту працю, ніби то було щось живе. І ця дисертація вже до війни була готова, і бабця мала б її віддати. Але почалась війна, її хату знищили і вона дисертацію не знайшла. Після того вона вже не поверталася до цієї праці. Але в нас скрізь мішечки з лавандою. Бо там є щось вічне, що не можна знищити.

Ніна Матвієнко: А моя баба була геніяльна баба. Вони говорили: "Поки є хоч одна жива душа в селі, в якій є совість, то буде чиста вода у криниці...".

Чи знайшли відповідь? Не знаю. Та й чи повинен театр давати відповіді на питання? Мені здається, швидше має їх ставити, має будити від внутрішньої сплячки, від духовної сплячки, аби згадати, що ми ЛЮДИ, що приходимо у світ, аби залишити щось гідне після себе, щоб не спаллювати пам'ять наших предків.

Відповіддю на всі поставлені вище питання були пісні — українською і англійською мовою, старовинні, забуті і сучасні... Що єднало американок і українок, що давало їм взаєморозуміння, тонке відчуття партнерства? Історія, здогади, спомини і той світлий і величний Дух, що єднає людей, коли вони живуть в ім'я ближнього.

Не було жодного глядача, хто лишився б байдужим до побаченого на виставі. Очі. Видавали очі. Адже не дарма у поетеси Ліни Костенко є рядки: "Ти не бійся дивитись в мої розтривожені очі, очі вікна моєї душі".

Я вірю, що театр може і повинен очищати душі людей, радію, що партнери, з якими довелось працювати, розуміють і поділяють цю думку, і завдячую долі, що на моєму творчому шляху зустрілась режисер Вірляна Ткач. Переконана, що і наступні зустрічі з Вірляною в рамках Мистецького Березилля, яке вже сьогодні продумує і готує режисер і продюсер Сергій Проскурня, подарують нові вистави, нові переживання, нові відкриття.

Лариса Недін.

Київ, 1995.

ОКСАНА ШМОРГУН

БЛАГОСЛОВЕННА БУДЬ, МОЯ ДАЛЕКА І ЄДИНА...

Благословенна будь,
моя
така далека і єдина,
така невірна і невинна
перелицьована земля.

Благословенна будь,
коли
проти безчинства бузувіра
повстала тільки наша Віра:
лишитись — і перемогти.

Благословенна будь
отут,
на спопелілім полігоні
таки нескореної долі
і тіл, і душ, і сліз, і мук.

Як віщий знак на полі болю —
вже без страху і без жалю
за недосяжною метою —
завжди благословенна будь,
Ти, що лишилася собою.

20.01.1991.

Рис. Зоряна Сохацька.

ЄВГЕНІЯ ЩЕРБАКІВСЬКА-КРИЧЕВСЬКА

СПОГАДИ ПРО КИЇВСЬКУ "ЖІНОЧУ ГРОМАДУ"

Про "Жіночу Громаду" я не можу багато розповідати, бо була в ній недовго — тільки з осені 1901 по весну 1903 року.

Організаційний період відбувався без мене, ще до мого перебування у Лисенків. Та й самі збори нашого гуртка я мусіла іноді пропускати, бо на всякі свята виїздила на село до батька. Я рішуче не пригадую, щоб була скарбничкою... Це, мабуть, була М. Лівницька. Пригадую, що робила якісь списки й записи до них, але то було, певне, з приводу льотерії. У мене залишилися тільки уривки спогадів, зв'язані з працею рецензенток та перекладачок, яку нам, молодшій групі, надавали старші жінки. До цієї молодшої групи належали Галина Чикаленко, Галина

Лисенко і я. В мої часи ні Вікторія Чикаленко, ні Мар'яна Лисенка, ні Ізидора Косач ще до гуртка не входили, як зовсім молоді дівчатка-гімназистки. Єдиною гімназисткою між нами була тоді Ганна Чикаленко — дівчина великих здібностей, енергії, волі й робочої дисципліни. Нас дивувало: як вона встигала, будучи в останніх клясах гімназії, ще вчитися музики у Миколи Лисенка, брати лекції англійської мови й залишатися однією з найенергійніших членів жіночого гуртка.

Галя Лисенко і я, зайняті лише в музичній школі, мали багато вільного часу. Нас зв'язувала спільність духовних поривів, стремлень і настроїв, бажання поширити свій світогляд — свою внутрішню культуру.

Це були кращі молоді роки нашого життя, коли складається людська особистість, коли формується моральний бік характеру й світогляд. Ми їздили в політехніку на лекції Сергія Булгакова по політичній економії та любили в "Літературно-артистичному товаристві" слухати філософа-мораліста Н. А. Бердяєва й диспути з участю Бердяєва, Ратнера, Ертеля, Водовозова, батька й сина Лучицьких та інших. Ми жадібно втягали в себе все, що чули нового, цікавого й незвичайного. Ми з хвилюванням переживали думки й висловлювання авторитетних людей, бо ще мали звичку мислити категоріями, винесеними з середніх шкіл, і нові свіжі питання нас часто бентежили. Поруч з тим, особливо гостро відчували ми велику потребу вдосконалити наші знання рідної мови, рідної літератури й історії.

Ми не захоплювались феміністичними гаслами. Ідеї жіночої емансипації здавались нам цілком природними, але суфражистські течії європейського жіноцтва (з їх іноді нестриманими політичними вибриками) нам не імпонували.

Ми вступили в "Жіночу Громаду" з бажанням хоч чимсь бути корисними українському жіноцтву, громадянству, як це буде потрібно.

Думаю, що ініціатором справи з книгозбірнями для села була не Марія Степаненко, а її чоловік, завідувач книгарні "Кієвской Старини". Пригадую одне з наших перших зібрань, що відбувалося у М. Степаненко і дали мені привід так думати. Прийшло нас небагато: троє дівчат (Галя Чикаленко, Галя Лисенко і я) та ще хтось зі старших жінок. Марія Степаненко, не маючи нікого до помічі, вклала дітей спати, а її чоловік сів з нами до столу і почав ділову розмову. Діти, двоє маленьких хлопчиків, капризували, не хотіли лягати, і Марія ніяк не могла дати собі раду з ними. Мала вона вигляд стомлений і якийсь ніби занедбаний. Поки вона заколисувала на руках одного, я тихенько взяла другого і почала його присипляти, прислухаючись до розмов за столом. Діти скоро поснули і ми понесли їх сходами на антресолі, що були тут же над книгарнею і де містилася спальня.

Коли ми повернулися, була якраз розмова про книгозбірні й про рецензії на вибрані й прочитані нами книжки для оцінки їх придатності для книгозбірень. Пам'ятаю, що ми висловили наші побоювання, щодо писання рецензій. Адже ж ми звикли писати тільки російською мовою! "Вчіться! Намагайтесь, пишть переклади для вправ! — настоював Степаненко. — Нехай кожна з вас візьме собі щось недовге й нетрудне для перекладу! Це для вас найліпша нагода висловлювати думки своєю ж такою мовою!"

Крім того, Степаненко порадив нам звертатися, в разі потреби, до філолога Тимченка, що займався тоді впорядкуванням українського словника, зібра-

ного "Старою Громадою". На прощання Степаненко сказав нам: "Тільки, дівчатка, не дуже галасуйте про свій гурток! Ми, українці, можемо сказати про себе те саме, що Герцен казав колись про російську інтелігенцію: "Майже всі наші мрії закінчувалися Сибіром або стратою і майже ніколи не перемогою", отож не забувайте про це!

Увійти в контакт з філологом Тимченком не було для нас трудно, бо він був чоловіком Марії Кістяківської, члена нашого гуртка з його початку. І все таки... Як до нього звертатися?..

Тимченко був дуже здібний і наполегливий у праці. Самоуком він здав іспити за 8 клас гімназії і вступив до університету, маючи вже понад двадцять п'ять років. Брат мій Данило, що був тоді на передостанньому курсі історико-філологічного факультету і добре знав Тимченка, казав мені, що проф. Перетц так про нього висловився: "Що ж, як він скінчить у тридцять років університет, матиме магістра у тридцять п'ять років, а в сорок — ступінь доктора, то це зовсім не погано!"

Все таки довелося рішитися, і в один з днів, призначених для зібрання, ми зішлися у Кістяківської-Тимченка. Вона була родичкою проф. Володимира Антоновича і тому подружжя Тимченків жило в його помешканні, в невеличкому будинку на розі вулиць Жиланської й Кузнечної.

Коли ми (тобто Галя Чикаленко, Галя Лисенко і я) увійшли до сальону Антоновича, то там уже зібралось чимало народу. Крім нашого жіночого гуртка було ще й декілька чоловіків, крім Тимченка: студент-медик Мережвінський і два-три молодих студенти, що прийшли, очевидно, в-такій самій справі, як і ми.

Один з них ставив Тимченкові питання, а той докторальним тоном, з постійною легкою усмішкою, відповідав. Обличчя Тимченка, з пишними козацькими вусами, дуже відповідало прозвищу, яке дали йому студенти — "Котик". Так і здавалося, що він зараз лагідно замуркає.

Головне, на що натискав Тимченко, було уникання москалізмів.

— Ми так звикли до московської мови, — казав він, — що не помічаємо, як українські слова перемішуємо з московськими і цілком губимось, коли нам треба сказати якесь ужиткове слово не по-російськи.

— А як, будь ласка, сказати по-нашому "коррідор"? — спитав студент.

— Та "коррідор" і не московське слово. А треба казати "коррітар".

— А може просто "перехід"? — зауважив хтось.

— Ні! Не той буде сенс! "Коррітар" — вірніше!

— А от, як сказати "подвал"? Може, "льох"?

— Знову ж сенс не той. В льохах у нас тримають городину й інші запаси. Це буде нагадувати галицьку

"пивницю". Краще казати "сутерени", "підземелля"...

Пам'ять моя не затримала інших питань та відповідей, але "сутерени" надто вже звучало по-французьки і добре запам'ятались.

Інший студент запитав Тимченка, чи той радив би йому перекладати "Івана" Мачтета.

— А хіба ж Мачтет зветься Іван? — усміхнувся Тимченко.

— Ні! Це у Мачтета є оповідання "Іван".

— Ну звичайно! "Івана" Мачтетового, — трохи натиснув і протягнув останнє слово Тимченко, — перекладати раджу! Мачтет бо ж волиняк, отже й сюжети його оповідань близькі нам.

З незнайомих мені членів нашого гуртка були Марія Тимченко й пані Кононенко. Ця остання весь час мовчки сиділа, а біля її крісла так само тихенько стояла її донька, дівчинка років восьми. Марія Тимченко привертала увагу своїм немов закам'янілим виразом вищости. Здавалось, ніби вона ось тільки що зійшла з Олімпу, де була на нараді в небожителів і тому ми для неї являємо лише нижчу породу істот...

Скоро нас, жінок, запросили до їдальні, де був приготований чай і тут вже почалися розмови про наші гурткові справи. Мова йшла про те, що треба припасувати вибір книжок до ступеня розвитку майбутніх сільських читачів; що від нас ніхто не чекає творів справжніх літературних критиків, а рецензії наші повинні бути якнайпростіші.

З бічних дверей до їдальні увійшла нова особа: мініатюрна жіноча постать у домашньому капоті. Зробивши легкий загальний поклін, вона сіла біля Марії Тимченко і зараз же почала про щось з нею говорити. Хмарка сивуватого волосся над чолом, хмарка газового шарфа на шиї — і темні, серйозні очі.

— Пані Мельник-Антонович! — шепнула мені одна з сусідок.

Пані Мельник!.. Зараз же мені пригадалися писані нею в "Кієвской Старіне" нариси про Поділля. Мені на думку не спадало, що їх писала жінка, а не мужчина. Така жіноча тендітність — і такий твердий чоловічий погляд... Шкода мені було, що вона не є членом нашого гуртка!

Пригадую ще збори в Одарки Романової. Це була немолода вже жінка. Зовсім молоде й свіже обличчя, гарні темні очі, лагідна усмішка — і пишне, по моді зачесане, сиве, зовсім біле, волосся робили незвичайне, дуже приємне враження. Мешкала вона на Обсерваторній вулиці, де в неї була невеличка бібліотека, з якої вона жила. Пригадую, що коли ми прийшли, то в помешканні було зовсім темно: освітлена була лише невеличка їдальня, де й приймала нас Романова. Проходячи крізь більшу, темну кімнату, ми бачили високі шафи з книжками, злегка освітлені крізь вікна косим світлом вуличних ліхтарів.

Найчастіше збиралися ми, здається, у Чикаленків.

Я досить часто бувала у них, так що і сходина наші, і звичайні мої візити в пам'яті мої якось перемішалися. Манера триматися була в усіх Чикаленків така проста, щира, що я мимоволі почувала себе у них як в рідній хаті.

З гурткових розмов, ведених на сходинах у них, пригадую лише дебати з приводу "Артільного батька" Левицького. Довідавшись про жіночий гурток, він запропонував комусь із старших членів, що прочитає нам свою лекцію про артіль.

Марія Чикаленко, яка знала Левицького ще з Харківських студентських часів, рішуче виступила проти цього. Дехто з наших був за те, щоб послухати цю лекцію, але Марія Чикаленко категорично протестувала, вважаючи її непотрібною. Правда, що можна було б цю лекцію і послухати; це не значило б що ми після лекції мусимо обов'язково згуртуватися в артіль і прийняти статут, складений Левицьким. Але рішучий протест М. Чикаленко, такої завжди витриманої й зрівноваженої, змусив нас думати, що причини її опозиції базувалися на чомусь більшому, ніж про це голосно говорилося, і ми врешті приєдналися до неї.

І справді: чи Левицький не зрозумів, що гурток наш базувався на ідейних підвалинах, а не на професійно-виробничих та економічних, як його артіль, чи, може, тут грав ролю мотив самореклями — не знаю. Так чи інакше, лекція "Артільного батька" не відбулася, бо сторона Марії Чикаленко перемогла.

Ще мені пригадуються, але дуже неясно, сходина, здається, у Лівичьких. В пам'яті залишилися тільки деякі зорові враження: довга кімната студентського типу, два ліжка попід стінами, між ними під вікном стіл і два стільці, на яких сиділи дві жінки; в одній з них були явні ознаки Базедової хвороби. Решта нас, 4-5 жінок, примістилися на стільцях коло входу.

У Романової обговорювали способи роздобувати гроші на книгозбірні і майбутню нашу льотерію. Між іншим, розмова перейшла з суто гурткових питань на літературні теми й на релігійно-філософські диспути.

На сходинах у нас ішли розмови, головним чином, про літературу для села. Ставились питання: чи обмежуватися тільки творами Куліша, Нечуя-Левицького, Франка, Костомарова ("Чернігівка"), Коцюбинського, Гоголя й інших подібних письменників, чи давати й Стефаніка та інших галицько-буковинських письменників з їхніми малозрозумілими для наших селян провінціалізмами. Знову ж таки: чи давати тільки українських письменників, чи й російських, взявши, наприклад, книжки Толстовського видання "Посередник" ("Много ли человеку земли нужно", "Іде любовь, там и Бог", "Бог правду видит, да не скоро скажет" і т. д.)? З поетів ми схилилися переважно до Шевченка, Руданського, Глібова до поетів старшої генерації, як найбільш зрозумілих для селян.

З цього приводу у нас з Галею Лисенко виникали деякі думки, але ми не наважувалися ставити їх на оцінку старших.

Розібратись в цих літературних питаннях нам трохи допоміг Іван Стешенко.

Якось ми з Галею сиділи в кабінеті Миколи Лисенка і обговорювали тількищо прочитану (здається, в Літературно-Науковому Вістнику") критику Сергія Єфремова на новелі Ольги Кобилянської.

На той час творчість Кобилянської, яка базувалась тоді на новітній німецькій літературі, була надзвичайно незрозумілою. Імпресіонізм і символізм були ще явищем новим. Хоч ми й захоплювалися ними в п'єсах Гауптмана й Ібсена, але в українській літературі їх не спостерігали.

Тонка аналіза психічних переживань, високі ідеї й цікаві питання, властиві творчості Кобилянської, змушували нас задумуватися й схилитися перед авторкою. Але їдка критика Єфремова й висміяні ним фрази Кобилянської ("Щось зі своєї покори" і т. п.) зворушили наші душі.

По чиему боці правда? Чи по боці Єфремова, якому звикли ми вірити як критикові, чи по боці Кобилянської?

Тут якраз увійшов І. Стешенко і ми звернулися до нього з цим питанням. Стешенко підкреслив, що ставить творчість Кобилянської дуже високо і що її модернізм є даниною сучасній європейській літературній течії. Єфремов же, вихований на звичайній реалістичній літературі, просто не розуміє й недооцінює Кобилянської.

— А ось вам і ще одна українська поетична новинка, яку напевне наша критика рознесе, — сказав Стешенко, виймаючи з теки маленьку книжечку.

— Це вірші Агатангела Кримського "Пальмове гилля".

Розповівши, що автор її — студент московського інституту східних мов, і знає їх щось із двадцять п'ять, Стешенко порадив нам якнайсерйозніше простудіювати ці вірші з їх неукраїнськими сюжетами.

Нас вразила своєрідність і гострота деяких мотивів, узятих з життя американських індіанців і екзотичність мотивів азіатських.

Стало ясно, що ані творів модерністки Кобилянської, ні Лесі Українки, ні Кримського з його екзотичними віршами, для села давати не можна. Коли вже критик Єфремов не зрозумів і висміяв Кобилянську, то що вже казати про селян, які вчилися читати по "Родному Слову" Ушинського. — Ні? Спочатку їм треба пізнати Котляревського, Марка Вовчка, Грінченка, як на цьому настоюють наші старші товаришки, а тоді прийде час і для новаторів!

При мовних труднощах перекладів ми вже тепер зверталися до Стешенка як фахівця-літературознавця, і він нам радо допомагав.

Пригадую одну розмову. Я перекладала когось із скандинавських письменників, звичайно — не з оригіналу, а з російського перекладу. Мене спинило слово "лесопильный завод". Не може бути, щоб на нашому Поліссі не було таких заводів. Але як же вони звуться?

— А просто! — сказав мені Стешенко: — "тартак", або "тиртак"!

— Справді просто! Тепер зрозуміло, чому дерев'яна потеруха, якою чистять підлоги, зветься "тирса". А ми все дошукувались: який зв'язок між нею й степовою травою-тирсою?

Далі ми з Галею почали скаржитися, що як хочеться зберегти слівну точність перекладу, то губиться легкість мови і виходить, немов як у музиці — чуєш побільшені паралельні квінти. Потім: треба зберігати і специфіку фразеології й особливості національного мислення й виразів автора, а ми — не в силі, тим більше, що ми беремо не оригінальні твори, а російські переклади. Виходить не складно... А от коли взяти хоч би переклад Михайла Старицького казок Андерсена — як у нього просто й гарно, хоч пристосовано вже для національної психіки української дитини. Я б не задумуючись переклала "ворона", а у нього — "гава". Або яка чудова в нього кінцівка до однієї з казок: "Трісь-тріся! Трісь-тріся! Ось і пісенька уся!"

— Еге! — засміявся Стешенко, — Михайло Петрович чудово знає свою рідну мову! Ото ж! Наслідуйте його, не задаючись більшими до себе вимогами. А ще мушу вам нагадати влучний вираз одного французького автора, хоч може дещо фривольний: отже, про переклад можна сказати те саме, що і про жінку: "Коли вірна, то не гарна, а коли гарна, то не вірна"... Тому раджу вам перекладати тільки вільно. Робіть перекази! Це ж для вас вправа, а не обов'язок!

Ні Людмили Старицької-Черняхівської, ні Оксани Стешенко я ні разу на наших зібраннях не бачила. Хоч вони нерідко бували у Лисенків (Софія Старицька і Микола Лисенко були рідні брат і сестра), але я не пригадую, щоб вони будь-коли розпитували нас про роботу гуртка. Остерігаючись їдкої іронії Людмили Черняхівської та її ущипливих словечок, ми ніколи не зверталися до неї по допомогу в наших мовних труднощах. Можливо, що Людмила Черняхівська вступила до нашого гуртка десь пізніше, бо про мою участь в ньому вона добре знала. Вже десь в 1906 чи 1907 році вона запропонувала мені, щоб я дала гроші — внесок на поїздку до Петербургу на Всеросійський Жіночий з'їзд делегатки від київської жіночої російської організації, членом якої вона тоді була. Я відмовилась. Нашого гуртка вже тоді не було, а до російського я належати не хотіла.

З'їзд той пройшов під большевицькими гаслами, бо провід на ньому захопила в свої руки відома большевичка Коллонтай.

ПІДСУМКИ КОНКУРСУ "РОДИНА 1994"

З нагоди проголошеного Організацією Об'єднаних Націй "Року Родини 1994", Союз Українок Америки відзначив цей рік літературним конкурсом для дітей і молоді. Учасники конкурсу, поділені на 3 вікові групи, а саме: 7—9, 10—12 і 13—18 років, писали есеї, відповідаючи на запитання "Що означає для мене слово родина?"

Оголошення про конкурс було поміщене в журналі "Наше Життя", а також у пресі в США, Україні й інших державах, де живуть українські поселенці. Адміністрація конкурсу звернулася у США до українських парафіяльних шкіл — католицьких і православних, — шкіл українознавства, до відділів СУА і до проводу молодечих організацій. Під час з'їзду СФУЖО у жовтні 1994 р. роздано запрошення до участі у конкурсі представницям українських жіночих організацій інших країн.

В Україні справою конкурсу зайнялися Союз Українок, Жіноча Громада і Львівський Інститут Освіти для спеціальних шкіл-інтернатів для дітей з фізичними і психічними вадами. Деякі діти у США і Україні прислали свої есеї безпосередньо до адміністрації конкурсу на підставі оголошень у пресі.

Відгук на оголошення конкурсу був більш ніж задовільний. Есеїв із США надійшло 260, з України 147, в тому числі 33 зі спеціальних шкіл. Із Австралії, Бразилії, Канади, Польщі, Румунії, Словаччини і Швейцарії надійшло 19 есеїв, усіх разом — 426. Малюнків з темою "Родина" групи 7—9 років із США надіслано 101, з України 64 і 3 з інших країн.

Учасники конкурсу могли писати есеї українською або мовою країни, в якій вони живуть, тому що цей проект заплановано залучити у програму "Року Родини 1994 Організації Об'єднаних Націй". Учасники конкурсу писали у США переважно українською мовою, лише парафіяльна школа з пенсильванського вугільного басейну прислала есеї їх дітей англійською мовою.

Для оцінки есеїв і малюнків адміністрація кон-

курсу запросила письменниць, учительок і мисткинь, а саме: В. Васічко, М. Волянську, Л. Голинську, М. Голінату-Винарчук, Х. Головачак-Дебаррі, Е. Гойдиш, О. Кекіш, Г. Король, Г. Мілянич, М. Робак, Л. Смик, Х. Ференцевич, К. Хому, Х. Храпливу, Г. Черінь, О. Шевченко і М. Щербак. СУА вдячний їм за їх нелегку працю!

СУА проголосив цей конкурс з метою започаткувати діалог між дітьми, батьками і учителями про родину, про її значення в житті дитини і людини. Ми бажали і очікували глибшої застанови дітей і молоді про їх родини, про вагомість родини для нас усіх. Надіємось, що мету цю ми досягнули: діти і молодь, які взяли участь у конкурсі, писали з охотою, багато і часто висловлювали глибокі думки. Усі без винятку у США, Україні чи іншій державі зазначували, що найважливішою в родині є любов і зрозуміння один до одного.

Члени журі висловлювали признання батькам і вчителям дітей і молоді, які живуть поза Україною, за те, що навчили своїх дітей не тільки говорити, але й писати українською мовою, враховуючи, що це вже третє і четверте покоління, народжене не в Україні!

Пишуть нам учителі з США: "Вдячні, що Ви запросили дітей нашої школи до конкурсу, діти завзято пишуть" (М. Білінська, Філядельфія, Па); "Конкурс буде поштовхом, як зберегти родину?" (С. Лаба, Рочестер, Н.-Й.); "Діти нашої школи далі пишуть, хоча термін конкурсу вже минув. Їхні твори будемо читати під час нашого шкільного 'Свята Родини', на яке Вас щиро запрошуємо! (О. Кекіш, Нью-Йорк); "Я вдячна Вам за цікавий конкурс!" (Л. Ковалишин, Глен Спей, Н.-Й.).

"Такі конкурси заохочують молодь, нею хтось цікавиться... Не часто з мішаних подруж... Молодь треба вчити не тільки українознавства але й українолюбства" (Н. Хойнацька, Чикаго, Ілл.).

"I commend your interest in building up the source

of all values 'the family!'" (Sr. K. Hutsko, Minersville, Pa.).

Спілка Української Молоді заохотила своїх членів окремих обіжником у справі конкурсу СУА.

Пишуть нам із Запоріжжя: "Бажаючих взяти участь у конкурсі виявилось багато. Есеї, які не потрапили в Америку, маємо намір друкувати в обласній газеті. Хочемо півсотні нагородити у нас, влада не відмовила, допоможе". Івано-Франківськ: "Ви підняли велику роботу, вона має вагоме значення. Школярі задоволені, брали участь у конкурсі СУА, батьки раді". Київ: "Надсилаємо есеї із областей Волинської, Луганської і Києва. Ми зорганізуємо зустріч з учасниками конкурсу 'Родина 1994' — пишіть". Львів: "Ми отримали 92 дитячі роботи про родину з цілої області, надсилаємо Вам кращі, радо приймемо представницю СУА для передачі грамот і може нагород?" Суми: "Ми розповсюдили умови конкурсу в українській гімназії, у школах, в україномовних родинях і пресі... Бажаємо успіхів!" "Випадково прочитала замітку про конкурс у Вашому журналі 'Наше Життя'. Надсилаю мій і сестри есеї" (село Білобожниця Тернопільської обл.). "До цього конкурсу нас залучила вчителька української мови, вона всіляко заохочує нас до вивчення рідної мови, славної історії нашого народу" (м. Дергачі, Харківська обл.). "Збираємось на республіканський конкурс 'Від роду до народу' в Києві. Мої перші вірші друкувалися, коли мені було 8 років". (с. Бутівка, Чернігівська обл.). У своєму есеї М. Жигуліна (спецшкола, Самбір, Львівської обл.) пише: "Я так хотіла б мати маму, батька, у мене їх немає. Мрію мати колись свою сім'ю, чи збудеться моя мрія?.."

Тому що есеїв надійшло багато (дуже добрих було також багато), адміністрація конкурсу за порадою з членами журі поділила кожен нагороду на 3 або 4 частини. Під час закінчення 1994/95 шкільного року, у США всі учасники конкурсу одержали від СУА грамоти, 48 учасників — нагороди у виді державних бондів: найвища нагорода 100 дол., а найнижча — 10 дол. Кожний учасник конкурсу одержить книжку з кращими есеями, в якій буде поміщений список усіх учасників конкурсу. Ось прізвища нагороджених у США:

Група 7—9 років за есей: М. Колінський, Р. Дейвис, Т. Кулинич, Х. Анунзіята, Д. Дідух, О. Русинко, Д. і Н. Райші, Р. Кебало; за малюнок: А. Плоткін, Л. Рибак, Л. Гейнор, М. Еспосіто, М. Оленчин, Ю. Дебрин, С. Пушка, Д. Борзок і Н. Коропей.

Група 10—12 років: Б. Цінь, М. Станько, Т. Кузьмович, А. Мілянч, А. Косович, В. Лібер, О. Яблонська, Л. Гурін, Я. Василик, І. Ганушевська, Л. Чолач.

Група 13—18 років: Ю. Гніп, Х. Шандор, А. Рудик, О. Гуцал, К. Ганкевич, А. Анунзіята, Н. Рідел, Р. Подпірка, М. Вариха, О. Ковалишин і І. Федорків.

Учасники конкурсу, які дістали нагороди за напи-

сані есеї англійською мовою: М. Lawrentovich, M. Cogno. L. Reichert, K. Cheung, P. Chromiak, N. Troianposky, J. Hul and L. Bulino.

Учасники конкурсу з України, які одержали нагороди:

Група 7—9 років за есеї: О. Батрак, Р. Богачик, С. Шадура, У. Хомин, І. Медвідь, Л. Красник, О. Недзельська, С. Квітка і К. Руденко. За малюнок: Н. Сідун, Є. Довженко, С. Гончаренко, В. Удовин, В. Таранович, І. Радзюк, К. Горбаченко, Є. Павлюк і О. Підогригора.

Група 10—12 років: К. Терещенко, О. Шведюк, О. Паньків, Н. Лата, І. Радзюк, Д. Юсіпів, В. Придатко, О. Яценко і М. Степанік.

Група 13—18 років: Т. Шамрай, О. Фомушкін, О. Кравченко, В. Гетьман, І. Федів, М. Скороход, О. Кутельмах, В. Дибайло і М. Браціло.

33 учасники конкурсу із спецшкіл-інтернатів Львівської області — діти з різними вадами — усі дістали нагороди.

Як заплановано, представниця СУА поїде в Україну з початком 1995/96 шкільного року, щоб передати нагороди дітям і молоді особисто, разом з грамотами і книжками.

Нагороди учасникам конкурсу з інших країн: Австралія — Р. Суховерська, Бразилія — А. Діюк, І. Закалужний і Р. Присяжнюк, Канада — М. Костик, Польща — М. Вахна, Румунія — М. Ірод, Словаччина — К. Яцканин, Швейцарія — А. Батрух будуть вислані разом з книжками.

Цей проєкт СУА допомогли зреалізувати добротою, до яких адміністрація конкурсу звернулася з проханням. Ми дуже вдячні за пожертви на нагороди учасникам конкурсу і на видання книжки з кращими есеями, а також на закуп книжок для дітей України. Пожертви зложили:

500.00 дол. — Вислоцькі Марта й Ігор, Чикаго, Ілл., 54-ий Відділ СУА, Вілмінгтон, Дел., Турчин Марія, 91-ий Відділ СУА, Бетлегем, Па., Українська Православна Федеральна Кредитова Спілка, Нью-Йорк, Н.-Й., Федеральна Кредитова Кооператива "Самопоміч", Ньюарк, Н.-Дж., Федеральна Кредитова Спілка "Самопоміч", Балтимор, Дел., Федеральна Кредитова Спілка "Самопоміч", Нью-Йорк, Н.-Й.;

250.00 дол. — Галузка Марія, 91-ий Відділ СУА, Бетлегем, Па., Окружна Управа СУА, Н.-Дж.;

225.00 дол. — Окружна Управа СУА, Огайо і 8-ий, 12-ий, 33-ій Відділи;

200.00 дол. — Окружна Управа СУА, Нью-Йорк, Українська Федеральна Кредитова Спілка "Самопоміч" Гартфорд, Конн.;

150.00 дол. — West Side Club, Rochester, N.Y.;

100 дол. — Асоціація Українсько-Американських Бізнесменів і Промисловців, Рочестер, Н.-Й., Комітет Гуманітарної Допомоги Україні, Норт Порт, Фл., Кравс Нона зі синами Романом і Андрієм, Рочестер,

Н.-Й., Родина Федиків, Рочестер, Н.-Й., Окружна Управа СУА, Дітройт, Мі., Товариство "Самопоміч", Рочестер, Н.-Й., Т.К. Realty Co., Кушнір Тарас, Рочестер, Н.-Й., Український Культурний і Релігійний Осередок ім. св. Андрія, Норт-Порт, Фл., Українська Федеральна Кредитова Спілка "Самопоміч", Рочестер, Н.-Й., Українська Федеральна Кредитова Спілка "Самопоміч", Філядельфія, Па.;

50.00 дол. — д-р Артемович Теофіль і Марія, Рочестер, Н.-Й., Harris Funeral Home, Rochester, N.Y., Hart Monuments Co., Rochester, N.Y., Окружна Управа СУА, Чикаго, Ілл.;

25.00 дол. — Кахникевичі Марія і Тарас, Рочестер, Н.-Й.

Книжки для дітей України подарували: Світова

Координаційна Виховно-Освітня Рада (голова мгр І. Винницька) — 48 примірників "Хрестоматії Тисячоліття Хрещення Руси-України", Храплива-Щур Леся — 38 примірників "Чародійне авто", Крижанівська Марія — 63 примірники К. Малицької "Гарфа Леїлі", Черінь Ганна — 20 примірників журналу "Нове Життя".

Імена і прізвища усіх добродіїв цього проекту, які зложили щедри датки, дарували книжки, членів журі, назви шкіл, які заохотили дітей до участі у конкурсі, будуть поміщені у книжці кращих конкурсних творів, яку СУА з вдячністю надішле їм.

За адміністрацію конкурсу
Ольга Тритяк,
заступниця голови СУА.

У ЛЬВОВІ ВІДНОВЛЕНО ВИДАННЯ

ЖУРНАЛУ "СВІТ ДИТИНИ"

Відомий західноукраїнський дитячо-молодіжний журнал "Світ Дитини", що виходив у Львові у 1919—1939 роках, знайшов ентузіастів, які вирішили після півстолітнього примусового мовчання започаткувати в січні 1994 р. його відновлення. Журнал виходить завдяки видавничо-друкарській підтримці львівської газети "Шлях Перемоги". Відповідальним редактором журналу є Люба Лемик, а до редколегії входять також О. Козакевич, Б. Пікулицький, З. Юськів, Г. Заречнюк.

У міжвоєнний період "Світ Дитини" виконував важливу виховну роль. Навколо журналу були згуртовані тодішні щонайкращі педагогічні, літературні та мистецько-художні сили Західної України. Впродовж 1920—1930-их років редакція журналу ще й випускала щомісячно, а то й частіше дитячу літературу українських та міжнародних авторів у перекладах, серед яких було багато молодіжної світової класики.

Ми мали змогу переглянути перші п'ять чисел. Зміст їх має широку тематику — від релігійної до історичної (рубрика "Малий історик"), представлені також тексти з природознавства, є сміховинки і немало ілюстрацій, вони частково взяті зі старих видань, здебільша сучасних художників. Перші числа присвячені великим святкам, таким як Різдво, Йордан, Великдень, Зелені Свята, а також свято Матері (травневе). Включення релігійної тематики відповідно до пори року дає можливість знайомити дітей з традиціями, що півстоліття були замовчувані, а навіть ставали об'єктом переслідування з боку вчителів та властей імущих. Пригадаймо тільки, що переживали

діти, коли брали участь у колядуванні чи ходили до церкви під час великих свят. Історичні тексти зосереджені навколо трьох тем: Київська доба, Козаччина, Визвольні змагання. Тим українцям, що виховувалися за межами України та сусідніх країн, де живуть українці, ці теми можуть видатися непотрібними і перебільшеними у своєму патріотизмі, бо на еміграції саме на такому матеріалі педагоги пробували втримати молоду генерацію перед асиміляцією, тож його пережовували в школах українознавства, суботніх шкілках, у Пласті та СУМі. Зовсім інша справа, однак, коли подумати, що саме ця тематика стояла в роки окупації України під знаком тенденційного тлумачення у світлі "віковичної дружби", "спільної коліски" з тим народом, від якого українці зазнали стільки переслідувань упродовж своєї історії.

Добра є рубрика, що цікавить з життям тварин та рослин, тексти мають педагогічний характер, збуджують цікавість, любов до природи, а найголовніше — обов'язок оберігати цю природу.

Захоплене ставлення редакції до колишніх авторів дитячої літератури, на творах яких виховувалися старші генерації в краю, а також на еміграції не повинно применшити увагу до сучасних поетів та прозаїків, що писали і пишуть для дітей. Маю на увазі природознавчі казки Оксани Іваненко, уривки з історичної прози, лірики сучасних поетів, в яких немало високоякісних дитячих поезій. Слід звернути увагу також на ділянку фантастики, рідну як і чужу, в перекладах, що займає важливе місце в дитячій лектурі. Не зашкодив би також куточок з технічною

тематикою, пристосованою до віку читачів.

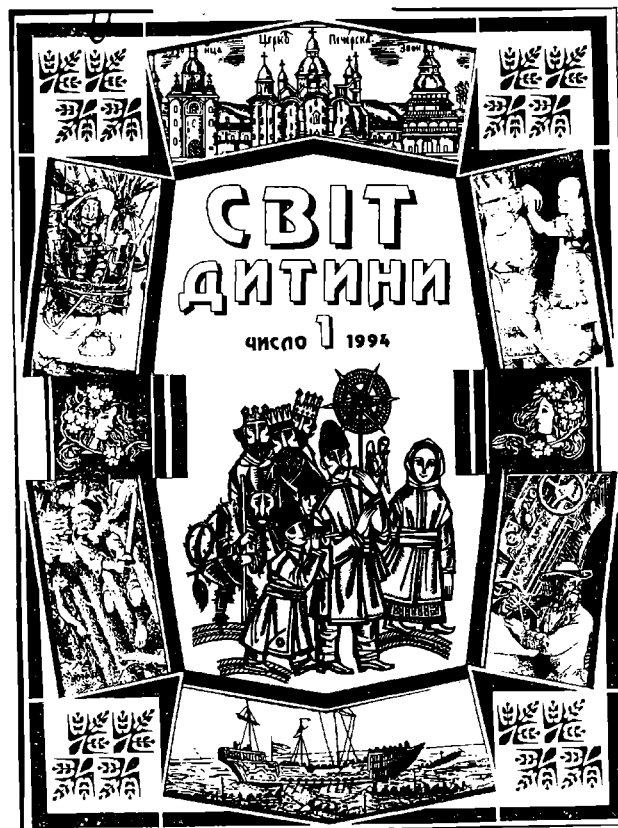
Юного читача не слід унапрямувати лише в минуле. На нашу думку, потрібно виховувати охоту і бажання змалку брати участь у важливих суспільних процесах переорієнтації на демократичне суспільство, де потрібна зорганізованість, ініціатива, самодисципліна. Сучасне, добре функціонуюче суспільство росте з малих клітин на низах. Після десятиліть, в яких панував наказ згори, а ініціатива в будь-якій ділянці була підозрілою, слід збуджувати і плекати саме зародки ініціативи у молодих душах і спрямувати її в позитивне, корисне для спільноти русло.

Бажаємо журналові та його редакторам і співпрацівникам багато успіху і велику громаду юних читачів.

Анна-Гая Горбач.

ДІТИ ЧЕКАЮТЬ НА КНИЖКИ

Австрійська ініціатива помощи деяким сусіднім країнам сходу придбати для дитвори добру релігійно-виховну книжку вийшла з католицьких кіл, що багато років цікавилися життям переслідуваної Церкви, а від 1989 року почали надавати конкретну допомогу. Один з найактивніших священників, що присвятився цій справі, є о. Яков Ферг, що живе в Зальцбургу. Він знає вже Західню Україну і Закарпаття і переслав до багатьох парафій катехизми, Нові Завіти, молитовники та інше. Тепер він висунув ініціативу зібрати в Австрії кошти на друк перекладів доброї дитячої літератури, переважно повістей відомих на Заході авторів, що пишуть в релігійному дусі цікаві історії, взяті з конкретного життя, а також розповіді для молоді з життя людей, що присвятилися якійсь добрій справі.

Обгортка журналу "Світ дитини". Рис. Ніни Мудрик-Мриц. Frontpiece. "A Child's World". Drawong by Nina Mudryk-Mryts.

Друкувати і ширити цю літературу українською мовою візьме на себе видавництво "Свічадо" у Львові, що працює тісно з українським чином ОО. Студитів.

А.-Г. Г.

СОФІЯ МАЙДАНСЬКА

З кінця XIX століття просвітанський рух запалює сторожові вогні культури по всіх континентах, де тільки були українські поселення. В Галичині й на Буковині засновуються вчительські семінарії для сільської молоді, де викладають найавторитетніші вчені того часу. (Моя бабуся до глибокої старости пишалася тим, що її вчили відомі професори В. Сімович та М. Кордуба). Одне з основних завдань, що його вони ставили перед собою, було виховання вчителів, які б не обмежувалися обов'язками вузькопрофесійного ряду, а ставали справжніми лідерами, світочами рідної культури на селі. Яким було оте магічне слово, засіяне в юних душах, коли ніхто, ніколи, за жодних умов не зміг примусити їх зійти з важкого хресного шляху Народного вчителя. Ні привілеї за зречення, за те, щоб бодай формально, у "карті мельдунковій" записатися румуном, ні поневіряння від села до села, ні заборона викладати в рідних селах рідною мовою (а її все одно підпільно викладали), ні навіть уже в 46—48 роках зламани долі їхніх неповнолітніх дітей, засланих за мітичний націоналізм до Сибіру, ніщо не зламало волі цих учителів, їхньої віри в правду і просвіту.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. M

SEPTEMBER 1995

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

UKIE SCHOOL — PRESERVING OUR ROOTS

By BORYS PROKOPOVYCH

The sixth day of the week for many Ukrainian children is not a day of rest. While their non-Ukrainian friends are planning excursions or sporting events, the average Ukrainian child is filling up that old "Saturday" school bag for the trip to UKRAYINOZNAVSTVO — Ukrainian school, irreverently referred to as "Ukie School".

Together with the Church and youth organizations, Ukie School is one of the triads of Ukrainian education. It has been a vital key in preserving our language, history, culture, literature and traditions for generations of Ukrainian children. Even the worst critic admits that Ukie schools have done their job amazingly well to the point that today the skills learned there are being exported to Ukraine which is re-discovering its heritage after 300 years of suppression by Russia. Visitors from Ukraine are quite shocked to find third and fourth generation Ukrainians speaking and writing Ukrainian after being consistently told over the past 70 years that Ukrainians in the diaspora have totally forgotten their heritage and have assimilated into the countries they settled in. Ukrainian-Americans visiting Ukraine provide quite a shock to the natives, especially in Eastern Ukraine in cities like Kharkiv and Poltava.

But despite the obvious benefits, perhaps no other form of learning has been so severely lamented by unhappy children and parents alike since the first Ukie school opened in the United States. As I listen sympathetically when my children complain about going to school on Saturday, I knew they will one day realize the importance of all of this, although I share some of their complaints — not in what is being taught, but in how.

As a Ukie school drop-out some forty years ago, I look back on my own Saturdays and see how valuable they were although like most children of Ukrainian descent, I complained at the time. With the benefit of hindsight, I see that all that connects me to Ukrainian life was nurtured through Ukie school. My sense of ethnic belonging, my knowledge of the history, geography,

literature, culture and traditions, gave me an outlook on my heritage that most American children simply did not have.

Many teachers then, as now, were not professional educators but dedicated people who gave their time and effort to a noble cause — preserving our roots. Many of my teachers had only recently arrived in the United States following World War II and did not even speak English. They brought with them the familiarity of how they had been taught in the "Old Country" and they did their best to recreate this knowledge for children who were growing up in a brand new age. I remember several teachers in the '50's who had their own peculiarities, and being well into senior age, their memories were not as sharp as they once might have been. Children being children, we took advantage of this lack of focus. One older cross-eyed teacher seemed to look everywhere except at the child he was addressing which left no end of amusement. Another, rather well rounded lady, had a habit of walking between rows of students as she taught. Her broad posterior was an irresistible magnet for handwritten signs that found themselves magically taped there to the delight of all the children she passed. Then, of course, there was the mystery extra student that the rest of the class gleefully created and did extra work for. This imaginary class member, turned in homework but never seemed to show up for class. This student even took tests and passed them. Today, I'm sure our teachers knew we thought we were fooling them, but they let us continue because it was a learning experience for all of us. They used logic and common sense instead of rules, regulations and following procedures. I'm not quite certain, however, if the mystery student ever graduated.

But despite the games, we did learn about Ukraine and equally important, we had a social life built into the Saturday schedule that has lasted through the years. In fact, when I stumbled upon the discovery that girls were perhaps not too bad even if they couldn't throw a base-

ball, going to Ukie school became less of a torture and something to look forward to from week to week. Even school work was not too bad although I envied those kids whose grandmothers lived with them and did all their homework.

There were two types of teachers then, those who admittedly were not real teachers but were dedicated to helping us through all of this, and those who had a self-inflated vision of being the only authority on any subject. Yet they seemed more genuinely interested in preserving the social interaction among their students than today's teachers whose thrust seems to be rigid scholastic standards. We were always somewhat afraid and properly respectful of our teachers, however we did come up with creative pranks to annoy them. Today's children don't seem to have the incentive for creative stunts and they don't seem to be concerned with the concept of respect. They seem basically too bored to do anything.

Even today's parents seem less supportive of teachers than in my day. Children are confidently aware of the fact that teachers can do very little in the way of discipline and that their parents will take their side in any dispute. Many teachers today, do not seem to be as dedicated to teaching as they are to a paycheck or a title and it shows. Yet, they complain about the children's lack of respect. It would seem that if teachers respected their students, they would earn the respect of the students. Teachers should be more creative in their presentations and not be slaves to a rigorous lesson plan developed by others outside the classroom. Today's teachers are also facing a brand new age — the computer age — as different from my childhood as moving to America must have been for my teachers. But most of these teachers are oblivious to these technological and pedagogical realities and this creates a great part of the problem with keeping their students interested and involved.

Little seems to have changed in forty years. Now as my children attend Ukie school, I find some of the complaints I had about Ukrainian school are the same. Today, as in the days when I was a student, we seem to be teaching about Ukraine in a vacuum. The lessons cover separate subjects with unnecessary memorization of dates and names which can be easily looked up when needed. We are not teaching *why* thing happened, only *what* happened. What should be taught is a timeline approach to show children what was happening in the rest of the world, or the rest of Ukraine for that matter, to cause the changes which are now historical events. It is not necessary to memorize styles of architecture, just to know them, but it is important to learn how and

why the different styles appeared in Ukraine. We should be teaching all subjects together, rather than separately because they are intertwined. Children should be taught how to research and where to find information rather than be bored with useless exercises in memorization.

Yet, there are some who think that just attending school on Saturdays is not painful enough so they devise ways to make it an even more miserable experience by demanding things that even colleges do not require. The basic function of Ukie school is to pass on language, culture, and history so that each generation can understand its roots and pass it on to the next. It is not going to make Doctoral candidates in one-day-a-week instruction — and neither should it.

The dreaded Matura, the cumulative examination of everything a student should know, is the prime offender of this concept. Matura should be viewed as an extra added value rather than the primary goal of Ukie school, and it should be voluntary. The argument by some that if they had to go through it, their children should too, is as progressive as the Matura itself. Any child who spends twelve years of Saturdays to attain a non-recognizable degree, should not have to face a grueling tribunal of inquisitors in order to receive a momento of attendance. Mid-year and Final exams as in any modern school system, should be enough to determine satisfactory completion of each grade, including the fifth year.

What is needed today is a modern approach with an old fashioned touch. We need to get into the 21st century without losing the student in favor of the studies. New textbooks are sadly needed. Computerized lessons and videotapes should be used more. Rather than dwelling too long on the brief fame of the Kozaks, we need to give our children information on World War II to counter changes by those who continue to falsely condemn Ukraine's activities. We need to stress what happened in the 60's and 70's which led to the dramatic social changes in the 80's and finally to the independence of Ukraine in 1991.

It is not strange to me at all that those of us who didn't think Ukie school was worthwhile when we attended, are now insuring that our children attend. Ukie school, for all the perceived misery and pain, gives our children the necessary background and instills that which only Ukie schools can do — a love of our heritage and a vision of our future on the world stage. We need to modernize what is already working well and adapt to the social demands of today. As Ukraine is finding out, being dragged hastily into a new world is full of problems but it must be done in order to survive. Ukie schools should also be dragged into the realities of today in order to continue to do what only they can — preserve our roots.

BAUBLES, BANGLES AND BEADS

AN OVERVIEW OF UKRAINIAN GERDANY

BY TAMARA STADNYCHENKO

The history of glass beads, for ornamentation, economic and religious purposes begins with the ancient Egyptians who called the beads "busra" or artificial pearls. The bead-making process of the early Egyptians was copied and relatively unchanged by the ancient Greeks and the Romans who disseminated the beads and bead making techniques to the farthest reaches of their empires. Bead making methods were also spread eastward under the Byzantine empire and later, through trade, under the Ottoman empire.

Glass beads were created by complex, imperfect processes, including glass-blowing. Molten glass was blown through a tube to form a long hollow rod. The rod was sliced at relatively regular intervals to create beads which were relatively uniform in size. Shape and color were haphazard, reflecting raw materials available in the region the beads were made and even moreso the distinctive styles and levels of expertise in glass blowing practiced by individual craftsmen. They were difficult to make and expensive to own — well crafted beads were more expensive than pearls and were reserved for the upper classes or used for barter as late as the 15th and 16th centuries. The well known story of how Manhattan was purchased from American Indiana for a handful of beads may seem ludicrous to those of us who are accustomed to seeing glass beads of every shape and hue available everywhere at low prices and scorned as cheap alternatives to "real jewelry". But to the buyers and sellers of Manhattan, glass beads were a rare and valuable commodity.

Between the 8th and 12th centuries, master craftsmen of Rus' Ukraine practiced the time-honored, if imperfect, method of glass blowing to create glass beads. The cut beads were placed into large bowls and mixed with lime, charcoal, and clay. The lime, charcoal and clay mixture filled the hollows in the beads which were then baked. During the baking process, the beads were rounded. The tiny glass beads were crafted into necklaces, gerdany, of varied designs and styles. The selection of colors and patterns and techniques were passed down from generation to generation. Due to Tatar invasions and frequent wars and other hardships, the art of creating gerdany died out in the 12th century. Materials were difficult to come by and the population of Rus' Ukraine focused on survival rather than artistic creativity.

While Ukrainian bead craftsmen and the village artisans who crafted the glass beads into gerdany focused their time and effort on survival, the glass bead industry in western Europe evolved and changed. For many cen-

Handcrafting a gerdan.

tures, the duchy of Venice was the recognized center of glass bead craft. Venetian artists had perfected a secret process which produced more beautiful and more uniform beads. But industrial espionage is not a twentieth century invention and the secret process was eventually stolen and carried out of Venice, curtailing the centuries' long monopoly. One of the artisans who had mastered the technique fled with the secret to Bohemia where the process was improved upon by Johann Kunckel who perfected a method of coloring beads by mixing molten glass with various elements that produced a tint in the finished bead. Eventually glass blowing was replaced by a mechanized process and beads became more uniform, more plentiful.

The changes in the production of glass beads were eventually introduced to Ukraine and in the 1800's a mechanized bead factory was established in Kiev and the art of making gerdany, which had resurfaced in Ukraine during the 17th century, became increasingly more widespread and more popular. During the early renaissance of gerdany, they were the exclusive province of the nobility who were wealthy enough to purchase glass beads and have them fashioned into ornaments.

Mechanization made materials accessible to everyone and gerdany, especially in the Carpathian Mountain

Gerdan from Lemko region. Photo by T. Hryciw.

Gerdan from Boyko region. Photo by T. Hryciw.

regions of Western Ukraine, became an integral part of regional costumes and worn by all classes of the populace. 19th century ethnographers began to collect and catalogue gerdany, noting that women in Western Ukraine wore beaded decorations not only around their necks, but also as headwear, particularly on traditional holidays. The beads were sewn onto bands of woven straw. These bands were then intertwined around the women's long braids of hair. Ivan Franko, Mykhailo Kotsiubynskiy, Mykola Lysenko, Olena Pchilka, Vasyl Krychevsky and Olena Kulchycka were notable among the ethnographers who became interested in the art form.

The art of making gerdany flourished into the twentieth century when the disruptive forces of two world wars and the communist conquest of Ukraine once again derailed the creative process of making gerdany. Supplies of beads, thread and needles disappeared; village artisans were sent to toil on collective farms; no one had the time or the means to pursue an art form that did not fill the quotas and requirements dictated by the Communist Party. In keeping with the Party's views on art for the proletariat, a gerdan factory in Kiev was established and 50 to 60 women worked on a government approved pattern, mass producing a type of gerdan that by its very nature contradicted the traditional purpose and flavor of gerdany which had characterized the art form since it first evolved. For the essence of the art form was that each gerdan should be unique to its region of origin and unique to the personal skills and imaginative talents of its individual creator. The sad result of this history is that many traditional designs and patterns were lost to the ravages of war and communism and that few people in today's Ukraine have the knowledge and skill to fashion these traditional designs.

It is important here to elaborate somewhat on the traditional designs and patterns of gerdany, beginning with a qualification of the term "gerdany" itself which is a generic term that has been applied to Ukrainian glass-bead necklaces of various styles from various regions. There are six basic styles of beaded necklaces, only one of which is technically referred to as "gerdan". The true gerdan is a long, thin beaded necklace from which a medallion is suspended. The other "gerdany" are variations on this theme, but do not include this distinctive medallion. The first variation is the collar which can vary in width and is tied at the back of the neck by a string. The second is the "sylvinnka" which can be worn around the neck as a choker, or be used as a head ornament for women or a hat ornament for men. "Kruchenyky" are sewn three dimensionally, "lantsushky" are very narrow chains sewn on two needles, and "zubchyky" are similar to collars, but are characterized, as the name suggests by tooth-like serrated edges. Gerdany can be strung, braided or woven and artisans use needles and small looms. Designs can be geometric or floral and vary in pattern, technique and color depending on the region in which they are made. Traditional gerdany patterns of all regions were designed to match regional costumes so beads and embroidery complemented each other.

The Lemkos created magnificent beaded collars called Krayka and Kryvulka or Kryza. The collars are wide, measuring up to 20 cm in width and are characterized by tri-colored diamonds. The collar begins at the neckline with 8 to 12 threads on which beads are strung crosswise. A midsection of vertically strung beads is attached below and the collar is finished off with a border of horizontally strung beads. Red is the domi-

Gerdan with Medallion from Bukovyna region. Photo by T. Hryciw.

nant color.

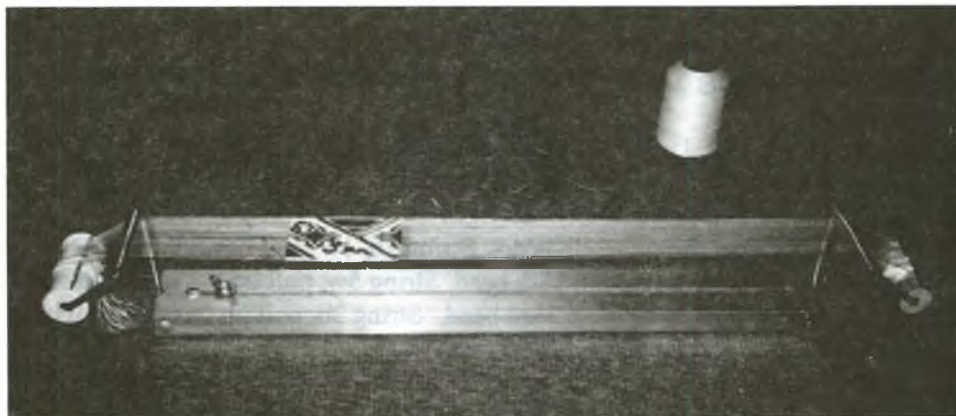
The Boyko collars are similar to those of the Lemkos, but narrower (between 10 and 14 cm). In traditional Boyko collars the dominant color is white; connected diamonds on variations on diamond motifs are most prevalent.

In Hutzul necklaces, called Sylianky or Tkanky, the patterns are geometric, but much more varied and elaborate than the patterns used by the Lemkos and Boykos and the necklaces are generally narrower (5-6 cm. in width). Beaded necklaces from the Bukovyna region are characterized by floral as well as geometric designs.

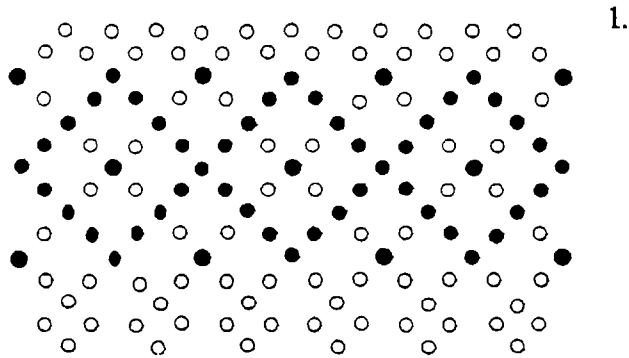
While purists prefer to work with traditional patterns and designs, many contemporary gerdany artists enjoy experimenting with patterns, designs and colors that are

adaptable to modern dress. A skillfully crafted gerdan can be used as flattering accessory for almost any outfit.

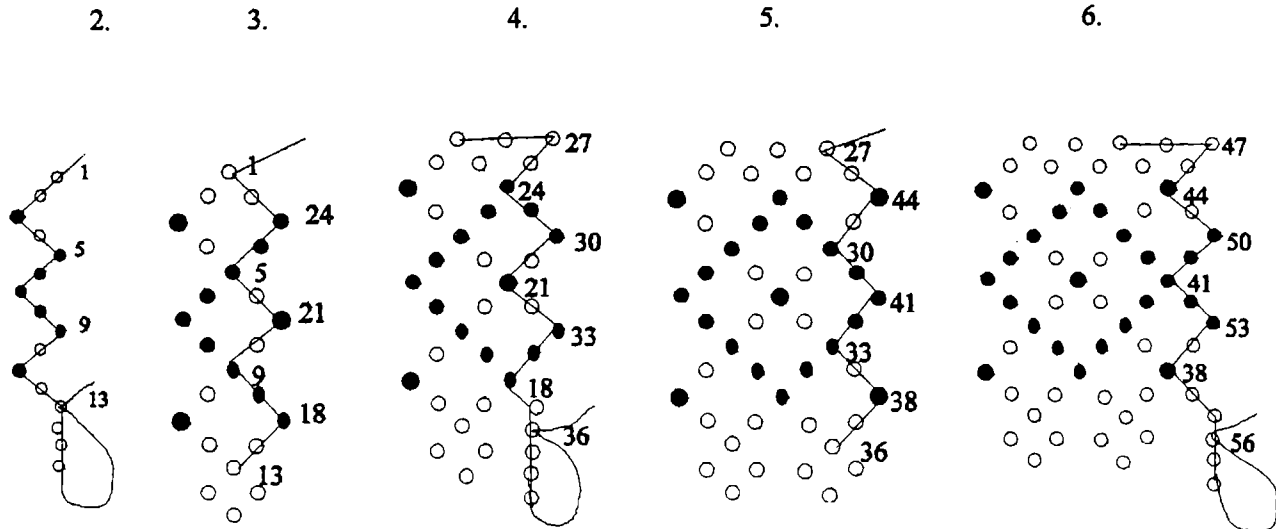
(Special thanks to Mrs. Lukia Hryciw and Mrs. Chrystyna Prokopovych for their invaluable assistance in gathering information for this article. Chrystyna Prokopovych is curator of the Ukrainian Heritage Studies Center at Manor Junior College. Mrs. Hryciw is an accomplished master craftsman of Ukrainian beadwork whose work has been exhibited in Philadelphia, Cleveland, Chicago, Yonkers, and Harrisburg. She is active in researching traditional and contemporary gerdany in Ukraine. Both women teach classes in Ukrainian beadwork at Manor Junior College.)

Gerdany can be woven on a loom.

Gerdan pattern and instructions courtesy of Chrystyna Prokopovych, curator of Ukrainian Heritage Studies Center at Manor Junior College.

Materials:

- size 10 beading needle
- size F - NYMO beading thread
- size 10° seed beads in two colors (white -w, black - b)

1. String 1 bead. Leaving 5 inches at the end tie a knot around the bead. Ignore this bead from now on.
2. String 2w, 1b, 1w, 5b, 1w, 1b, 5w, pull up through 13th bead(fig2)
3. String 1w, 2b, pull up through 9th bead. String 1w, 1b, 1w pull up through 5th bead. String 2b, 1w, pull up through 1st bead(fig3)
4. String 3w, pull down through 24th bead. String 2b, 1w, pull down through 21st bead. String 1w, 2b, pull down through 18th bead. String 5w, pull up through 36th bead(fig4)
5. String 1w, 1b, 1w pull up through 33rd bead. String 3b, pull up through 30th bead. String 1w, 1b, 1w, pull up through 27th bead.(fig5)
6. String 3w, pull down through 44th bead. String 1w, 2b, pull down through 41st bead. String 2b, 1w, pull down through 38th bead. String 5w, pull up through 56th bead.(fig6)
7. Go back to step 3. Continue following pattern until necklace fits around neck.

HOW TO LOOK FOR A LAWYER: A Lawyer's Viewpoint

By OLENA W. STERCHO, Esq.

You've read the statistics. By the year 2000, there will be one lawyer for every two hundred and fifty Americans; although the United States has only 18% of the world's population, it has 50% of its attorneys. Lawyers, lawyers everywhere, but now that you need one to assist you with a real estate purchase or with a divorce, how do you go about selecting one? Do you hire your old friend from PLAST who is now practicing with a large downtown firm? Or is the local attorney in the neighborhood professional building a better choice?

Your search can be conducted in a variety of ways, but make sure to use your common sense throughout the process. For starters, attempt to identify the type and level of legal representation you need. For example, if you are buying a modest residence, there is usually no need to hire counsel from a large firm who is adept at handling multi-million dollar complex transactions and is likely to charge substantial fees which reflect that level of sophistication. Rather, in all likelihood, a practitioner from a smaller firm, which has a solid background in residential real estate matters, will suffice. Start with the basic considerations of degree of specialization and experience that your legal matter requires and consider carefully the amount of money you are able or willing to spend in legal fees and costs.

After you have identified the type of expertise you need and the amount of money you are willing and able to spend, the next step is the actual selection process. The most common and perhaps most reliable way to find competent counsel is to ask for referrals from family members, friends, business associates, professionals such as accountants who frequently deal with lawyers, and court employees. Other resources are also available. Many county bar associations maintain legal referral services which categorize lawyers by specialty and geographical location, but offer little other information. Libraries have legal reference books, such as the Martindale-Hubbell Law Directory which lists lawyers from all over the country by fields of practice and, at times, by representative clients. While Martindale offers a rating system for those lawyers who have submitted to the company's evaluation process, many are not rated. However, a perusal of Martindale will also provide such basic information as the lawyer's educational background, years at the bar, and the size of the firm in which he or she practices. The least recommended methods are to let your fingers do the walking through the Yellow Pages or responding to advertising.

For members of the Ukrainian community who may need an attorney but may be concerned about word of their private affairs "getting around", there is often an

additional preliminary consideration — whether or not to engage a Ukrainian-American attorney. It should be of some comfort to know that the ethical rules which bind lawyers require that all client information, including the identity of the client, must remain confidential, unless the client authorizes otherwise. Not only must the attorney stay mum, but she or he is obligated to ensure that the office staff also adheres to this code of conduct and that the client's right to privacy is strictly and consistently protected.

Once you have assembled your roster of candidates, prepare a list of questions and consider questioning your potential lawyers on the telephone before setting up face-to-face appointments. Set up several initial consultations, weed out some of the candidates, and refine your questions. Obviously, the amount of pre-screening you choose to conduct will probably depend on how much time you have available and are willing to devote, the complexity of your legal matter, and whether the lawyers to whom you speak charge for initial consultations.

The most important part of the selection process is to ask questions, and then to ask more questions. Here are some to include on your list:

1) What type of fee arrangement does the lawyer require? Is there a charge for an initial consultation? Are matters handled on an hourly basis, on a flat fee or on a contingency arrangement? Is the fee negotiable and if so, on what basis? Is there a retainer fee? Is there a charge for the use of paralegals and secretaries? What sort of billing policy does the office have? Will there be legal costs for payments to third parties, such as for court filings, and if so, how much might they total? How much does the attorney estimate the matter will cost?

Both you and your attorney should conduct the discussion about costs and fees in a candid manner. Hesitation in this regard is not only poor business practice on the part of the lawyer, it can also lead to all sorts of unpleasant difficulties down the road. Before you retain a lawyer, make sure that you thoroughly understand the fee arrangement and preferably, obtain it in writing. In many states, lawyers are required to provide new clients with written fee arrangements which explain billing rates, disbursement and billing practices, and detail the scope of proposed representation.

2) Will anyone else in the attorney's office be working on your case? If so, what will be their role and what are their qualifications?

3) What is the attorney's educational and private background?

4) How many cases like yours has the attorney

handled? Can she or he tell you in a general way about some of them?

5) Does the attorney carry malpractice insurance?

6) How long does the attorney think the case will take to resolve?

7) Does the attorney or an office employee promptly return all telephone calls? Will you receive carbon copies of all correspondence?

8) If your matter involves a divorce, a personal injury case, or some other issue which might lead to litigation, what is the likelihood that the case can be settled? If litigation is an issue, how many cases of this type has the attorney tried?

9) Does the attorney have any substantial litigation which will prevent him or her from working on your case for long periods of time? If so, how will your matter be handled in the interim?

10) What does the attorney think your obligations as a client are?

The answers you get to these questions should help you quickly narrow down your choices. Keep in mind other factors too. How well did you and the attorney relate when you spoke? Was she willing to answer your

questions in a friendly and professional manner? Did he communicate in a fashion which is readily understandable to you? Did you like him or her? (If not, why hire this attorney even if your mama thinks he's best?) How long did it take you to get an appointment? If you need to wait more than a week, the attorney may be too busy to handle your case promptly. How was the atmosphere in the office? Was the support staff cordial and professional? Also keep in mind that if your matter requires a heavy hitter who must impress other parties, the Oriental rug and fine art on the walls are a good sign, but if that isn't what you need, you'll be paying fees that support these amenities anyway.

Happy hunting!

Olena W. Stercho is a partner in the law firm of Stern and Stercho in Jenkintown, Pennsylvania. She is a graduate of Drexel University and the University of Pennsylvania Law School and her practice concentrates on real estate law and estate planning. Columns by Ms. Stercho, on a variety of legal themes, will appear in future issues of Our Life.

SUMMER SOUPS

Cold Celery Soup (6 servings)

2 tablespoons butter

2 leeks

1 medium onion

3 large celery stalks

1 pound potatoes

1 quart chicken broth

1/4 teaspoon pepper

1 cup heavy cream

Salt

1. Slice onion. Slice leeks (only white part). Peel and dice potatoes. Slice celery stalks.

2. Melt butter in large pot and cook leeks and onions over low heat until soft (about 5 minutes). Do not brown.

3. Add celery slices. Cook about 2 minutes.
4. Add potatoes, chicken broth, pepper and salt to taste. Bring to a boil.

5. Reduce heat and simmer for 20 minutes.

6. Puree mixture in blender and chill for three hours.

7. Add cream before serving.

8. Garnish with celery leaves.

Cold Lemon Soup (6 servings)

5 cups chicken broth

4 eggs

1/4 cup lemon juice

Salt, pepper, nutmeg

1. Boil chicken broth. Turn off heat.

2. In small bowl, beat eggs and lemon juice.

3. Add egg and lemon mixture to broth, stirring constantly.

4. Season with salt, pepper and nutmeg.

5. Strain and chill for 4 hours.

6. Garnish with lemon slices.

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

Минуло літо, і все повертається до нормального життя, в тому числі і харчування. Подаємо приписи на страви на полуденок та вечерю.

ЗНАМЕНИТА ЮШКА З ФАСОЛІ

- 1 1/2 горнятка сухої білої маленької фасолі**
- 3 ложки оливкової олії**
- 1 цибуля, дрібно посічена**
- 1 морква, дрібно нарізана**
- 1 стебло селери, дрібно нарізане**
- 1 зубок часнику, розтерти**
- 1/2 ложечки розмарину (rosemary)**
- 7 горняток курячого бульйону (2 кубики) або води**
- сіль і перець до смаку**
- 1/2 горнятка втертого пармезану**
- 1 ложка свіжої зеленої петрушки, дрібно посіченої**

Залити фасоллю холодною водою на 3 години. Відцідити. Розігріти олію, додати цибулю, моркву і селеру. Тушкувати 10 хвилин. Додати часник і змішати. Додати бульйон або воду і варити до закипіння. Зменшити вогонь, нехай "моргає" 1 — 1 1/2 години. Зняти з вогню і вистудити. До електричної мішалки (blender) дати 1/3 частину юшки і зробити п'юре. Змішати з рештою юшки, підігріти і на тарілках посипати пармезаном і зеленою петрушкою.

ТУШКОВАНІ КУРЯЧІ ГРУДИНКИ З ПІДЛИВОЮ

- 4 половинки грудинок вбити товчком**
- 1/4 горнятка борошна (муки)**
- сіль і перець**
- 2 ложки масла або маргарини**

Нагріти піч до 250°. На тарілці змішати борошно, сіль і перець і обсипати з обох боків грудинки. Тушкувати грудинки на гарячому товщі 10—15 хвилин на оба боки. Вкласти до вогнетривалої посуду і дати до печі, щоб було тепле. В тому часі підготувати підливу.

Підлива з цитрини і водяного кресу (watercres)

- 1 1/4 горнятка курячого бульйону**
- 2 ложки гірчиці (dijon mustard)**
- 1/2 горнятка посіченого водяного кресу**
- 1/4 ложечки перцю**
- 2 ложки цитринового соку**
- 1 помідор, дрібно нарізаний**

До пательні (сковороди), в якій тушувалася курка, влити бульйон і заварити. Варити 5 хвилин, щоб частково випарувало. Додати гірчицю і розколотити. Якщо за рідке, можна розколотити 1 ложку кукурудзяного крохмалю (corn starch) і заварити. Зняти з вогню, додати водяний крес і цитриновий сік, а також посічені помідори.

Можна ще зробити іншу підливу:

Морелева підлива з імбиром

- 1 1/4 горнятка бульйону**
- 1/2 горнятка посічених сухих морель (apricot)**
- 1 ложка свіжого натертого імбиру (ginger) або 1/2 ложечки порошкового трошки перцю**
- 2 зелені цибульки, дрібно нарізані**
- 2 ложки квасної сметани**

Так само як у вищеподаному приписі, до пательні влити бульйон, подати морелі та імбир і варити 5 хвилин. Можна додати кукурудзяного крохмалю, щоб було густіше. Додати цибульку і ще варити 1 хвилину. Зняти з вогню і заколотити з квасною сметаною.

КРИХКИЙ КОРЖ ЗІ СЛИВКАМИ

Тісто:

- 2 горнятка борошна (муки)**
- 3/4 горнятка яринного товщу "Кріско"**
- 5-6 ложок холодної води**
- 1 ложка цукру**

Начинка:

- 1 1/2 горнятка цукру**
- 4 фунти сливок**
- 1/2 ложечки мигдалевого екстракту**
- 4 ложки масла**
- 1 1/2 горнятка цукру**
- 6 пожок борошна**
- 1 яйце**

Замісити тісто з поданих складників. Розкачати 3/4 частини тіста на прямокутник (18x14 інчів). Виложити ним натовщену форму величини 13x9 інчів. Вистелити тістом береги. Сливки перерізати на половини і вийняти кістки. Накласти сливки одна коло одної. Покропити мигдалевим екстрактом і накласти пластинками масло. В місці змішати цукор з борошном і посипати на сливки. Нагріти піч до 425°. Решту тіста розкачати і нарізати десять 1/2 інчових кусків. Накласти на сливки в клітинку. Посмарувати розколоченим яйцем. Пекти 45-50 хвилин, щоб сливки були готові, а тісто зарум'янене.

ХРОНІКИ ОКРУГ

ОКРУГА НЬЮ-ЙОРК

ХРОНІКА ЗА 1994 РІК

<i>Відділ</i>	<i>Місцевість</i>	<i>Голова</i>
1-ий	Нью-Йорк	Лідія Магун
21-ий	Бруклін	Емілія Ройовська
30-ий	Йонкерс	Надія Цвях
35-ий	Озон Парк	Анастасія Безуб'як
62-ий	Глен Спей	Ірена Кіндрачук
64-ий	Нью-Йорк	Ніна Самокіш
71-ий	Джерсі Сіті	Анастасія Сибі
72-ий	Нью-Йорк	Марія Боднар
82-ий	Нью-Йорк	Лідія Стасюк
83-ий	Нью-Йорк	Ірена Чабан
89-ий	Кергонксон	Стефанія Барановська
95-ий	Кергонксон	Маріянна Заяць
103-ий	Гемстед	Зеновія Зарицька
113-ий	Нью-Йорк	Христина Щох
119-ий	Йонкерс	Ірена Моцюк

Округа має 15 відділів з 413 членками. Голова Округної Управи — Надя Савчук.

ПРАЦЯ ПО ВІДДІЛАХ

1-ий ВІДДІЛ має 75 членок. Відбуто 3 засідання управи і 10 ширших сходин.

Організаційна референтка Д. Чижик працює над приєднанням членок до СУА, висилає карточки до членок з різних нагод, веде картотеку членства.

Культурно-освітні референтки. І. Мачай підготувала доповіді "Роздуми з нагоди Різдва Христового", про Соломію Крушельницьку, "Дещо про писанку", "Дві матері", "Повакаційні враження з поїздки в Україну", "Рік Родини" і "50-ліття з дня смерти Слуги Божого Митрополита А. Шептицького". Н. Мітрінга — "Різдво Христове — колиска нашої віри", читала власні вірші: "Великдень", "Великодні дзвони" і "Таємна ніч"; "Життя і діяльність Патріярха Й. Сліпого" (в 10-ліття його смерті), "Чуда Єпископа М. Чарнецького", "Смерть князя Церкви Митрополита А. Шептицького", вірші "Патріярх" та "З низів земних до небес".

Референтки суспільної опіки С. Вацки і Е. Гарайда вислали 13 пачок з одягом і харчами в Україну, грошову допомогу до Югославії на виховання священників і на обриси до церкви та на старечий дім у Бразилії. Разом на Суспільну опіку Відділ видав 1,020 дол.

Пресова референтка М. Мотиль подала дописи до "Свободи" — "Про діяльність 1-го Відділу" і до журналу "Наше Життя" про "Річні загальні збори" та "Просфору у 1-му Відділі". Також виготовила матеріал до хроніки 1-го Відділу за 1993 р. Референтка Музею А. Натина приєднала трьох членок з громадянства до Українського Музею в Нью-Йорку і передала 40 дрібних річей до

музейної крамнички. Відділ зложив досі на Український Музей 9,500 дол. Відділ має одного стипендиста-теолога в Римі з вплатою 300 дол. річно, а 3 членки спонсорують стипендистів у Бразилії.

Референтка зв'язків М. Мандзюк висилала листи до сенаторів, конгресменів і віцепрезидента у справі "Ялти II" і протестні листи до телестудії СБС з приводу програми "60 хвилин" та до Вашингтону. Відділ підтримує зв'язки з СУ в Тернополі, включно з матеріальною підтримкою і висилає 3 журнали "Наше Життя" в Україну. За придбання фінансів відповідає референтка фестивалю К. Папуга з допомогою усіх членок.

Референтки імпрезова Д. Мудра і господарська Д. Кріль гостять кавою і солодким членок після кожних сходин, а також відповідають за приготування "Про-сфори" у Відділі.

За зразкове ведення каси і передплату за журнал "Наше Життя" відповідає скарбничка С. Гуменюк. Усі членки співпрацюють дружно з головою і управою Відділу. До Округної Управи входить 8 членок. Відділ має 100% передплату журналу "Наше Життя", пожертвував 250 дол. на сторінку в журналі і передплачує 5 журналів "Наше Життя" для місцевих "бабусь".

21-ий ВІДДІЛ налічує 21 членку. Відбув 5 засідань Управи і 4 ширші сходини. Імпрези: розривково-доходів — запуски — забава (13 лютого) з лютерією і буфетом; великодній базар (27 березня) з продажем домашнього печива і писанок; різдвяний базар (18 грудня); відзначення 50-ліття з дня смерти Слуги Божого Митрополита А. Шептицького імпрезою "В поклони Митрополитові" (6 листопада). Дохід пожертвувано на "Беатифікаційний фонд Митрополита А. Шептицького". На ширших сходинах 18 вересня, присвячених "Рокові Родини", голова виголосила доповідь "Всесвітній Рік Родини".

З нагоди 23-ої конвенції Українсько-Американських Ветеранів вислано привіт і грошову пожертву. Голова і членки брали участь в усіх імпрезах Округної Управи. Писали до сенаторів, конгресменів і віцепрезидента проти "Ялти II", а також проти програми СБС з приводу передачі "60 хвилин" і брали участь у демонстрації проти неї.

На Український Музей пожертвувано в пам'ять двох померлих членок 225 дол. На "Наше Життя" з нагоди 50-ліття журналу передано 200 дол. З рамени Суспільної опіки проведено збірку-коляду, вислано дві великі посылки з одягом і 300 дол. готівкою до Бразилії на адресу О. Шуляк і для сиріт в Австрії на руки о. І. Дашковського у Зальцбургу. Відділ вирівнює всі свої зобов'язання до Головної і Округної Управ СУА.

30-ий ВІДДІЛ має 13 членок. Відбуто одне засідання Управи і 7 ширших сходин. Для громадянства влаштовано показ вироблення герданів і виставку ікон. На придбання фондів проводить щомісячно продаж печива при церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Нью-Йорк. Членки подали протестні листи до преси і до СБС "60 хвилин" проти очорнювань українського народу. Відділ веде "Дітячу світличку", в якій займається 11 дітей. Заняття відбуваються при церкві св. Михаїла в Йонкерсі.

35-ий ВІДДІЛ має 21 членку. Відбуто 6 ширших сходин. На Фонд Суспільної опіки проводиться: продаж кави, солодкого і вареників після кожної Служби Божої в церкві Покрови Св. Марії в Озон Парку, "Банко Парті", продаж печива перед Великоднем і Різдвом і збірка під церквою. На фонд "Дітям Чорнобиля" пожертвовано 730 дол., для бідних дітей — 180 дол. На влаштування академії в 50-ліття від дня смерті Слуги Божого Митрополита А. Шептицького — 50 дол. На український консулят в Нью-Йорку із збірки серед громадянства — 2,454 дол., з цієї нагоди Відділ був запрошений на його відвідини.

Відділ спонсорує одного студента в Бразилії з річною оплатою 260 дол. На Український Музей пожертвовано 500 дол. Членки беруть участь в імпрезах Округної Управи. Відділ зорганізував автобус на 35 осіб на "Свято союзанки" на оселі Союзівка. До Округної Управи входить одна членка. Відділ вив'язується з усіх зобов'язань до Округної і Головної Управ СУА.

62-ий ВІДДІЛ має 40 членок. Відбуто 2 засідання Управи і 6 ширших сходин. Організаційна референтка використовує імпрези для інформації членок. Відділ має 100% передплату журналу "Наше Життя" і трьох меценатів Українського Музею. Оплачує одного стипендиста в Бразилії (350 дол.) і одного в Польщі (200 дол.), крім цього членки Я. Гопій і М. Цимбаліста оплачують ще двох стипендистів.

Відділ співпрацює з "Об'єднанням" Українського села Глен Спей і з іншими місцевими організаціями. Опікується школою українознавства при Товн Гол. Діти беруть участь в імпрезах Відділу.

Імпрези: 23 січня — Просфора; 25 березня — голова і членки вітали православного Єпископа Антонія, голова зложила привіт; 1—30 квітня — мистецька референтка Г. Кандюк зорганізувала виставку писанок і вишивок у міській бібліотеці в Порт Джервіс; 7 квітня — печиво і виграші для "Мерсі Госпітал"; 16—17 квітня — весняний базар під церквою св. Володимира; 24—26 квітня — поминальна Служба Божа за жертви Чорнобиля; 8 травня — Свято Матері з участю дітей; 22 травня — на свяченому для села Глен Спей голова зложила привіт; 26 травня — прийняття з нагоди 80-ліття уродин членки Н. Гаврилук; 27 травня — участь в похороні чоловіка членки П. Салаяка; 28 серпня — святкування третьої річниці незалежності України; 11 вересня — льотерія, дохід "на Чорнобиль" (під час печення бараболі).

64-ий ВІДДІЛ начисляє 66 членок. Відбув 10 засідань управи і 4 ширші сходи. Доповіді й імпрези для членок: різдвяна зустріч, "свячене", відзначення 90-ліття Л. Раківської.

Для громадянства: 40-ліття Відділу, зустріч з поетесою Н. Білоцерківець, відкриття "Образотворчої виставки" дітей із школи ім. Новаківського у Львові, з програмою у виконанні дітей.

На придбання фондів влаштовано передсвяточний базар у грудні.

71-ий ВІДДІЛ має 29 членок. Відбуто два засідання Управи і 4 ширші сходи. Відділ спонсорує одну "Ба-

бусю" з оплатою 110 дол. Є членом Українського Музею, а також 10 членок Відділу є його членами. З рамени Суспільної опіки вислано 8 посилок в Україну з оплатою 276.78 дол. На "Фонд Чорнобиля" передано 300 дол., на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" — 105 дол., на Репрезентаційний Фонд — 75 дол., на видатки Відділу придбано з імпрез — 1,153.20 дол. Відділ влаштував виставку писанок у публічній бібліотеці, брав участь в "міжнародному фестивалі" в Ліберті Стейт Парку в Нью-Джерзі, а також мав мистецьку виставку писанок в Лінкольн Парку.

72-ий ВІДДІЛ налічує 25 членок. Відбуто 4 ширші сходи. Відділ має 100% передплату журналу "Наше Життя". Членки включилися до протестаційної акції писання листів до конгресменів, сенаторів і віцепрезидента А. Гора проти "Ялти II", а також проти телевізійної станції СБС "60 хвилин" проти очорнювання доброго імени українського народу.

82-ий ВІДДІЛ має 27 членок. Відбуто 4 засідання Управи і 7 ширших сходин. Організаційна референтка використовує імпрези на приєднання членства до Відділу. Доповіді для членства: І. Іванчишин — "50-річчя повстання в Кінгірі", П. Кожух — "Моя поїздка до Києва". Для громадянства: зустріч з нагоди 30-ліття Відділу (20 листопада), святочні сходи, присвячені українській жінці в УПА (спомин учасниці А. Байляк). Зв'язки з Україною: з СУ в Самборі, з О. Проскурнею і в Києві з координаторкою дошкільного виховання. Відділ брав численну участь у святкуваннях Округи. Пожертвував 55 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". До Округної Управи входить одна членка. Відділ веде акцію писання протестних листів до преси у справі очорнювання українського народу і брав участь у демонстрації перед радіостанцією СБС.

83-ій ВІДДІЛ налічує 63 членки. Відбуто 3 засідання Управи і 8 ширших сходин. 5 членок Відділу входять до Головної і 9 до Округної Управ СУА. До Управи Українського Музею входять 4 членки, а редактор журналу "Наше Життя" є головою Відділу.

Доповіді: Олександр Сидоренко — "Міжнародне співробітництво в соціальній галузі". Вечір поезій "Жінки про жінок", Ольга Горбай — "Переживання під час арешту"; Я. Бачинський — "Враження молодого члена діяспори з подорожі по Україні"; О. Гнатейко — "Спостереження з першого Конгресу СУУ в Івано-Франківську"; І. Куровицька — "Всесвітня конференція в Копенгагені в справах соціальних проблем". Святочним вечором вшановано довголітню членку Відділу М. Ярош.

Фінанси Відділу складаються зі щорічної популярно розвагової імпрези "Гарбузова вечірка", яка приносить 500—700 дол. чистого доходу, участі у фестивалі при церкві св. Юра, що дає Відділу 2,500 дол. Приходи ці розподіляються на: Репрезентаційний фонд СУА, Пресовий фонд журналу "Наше Життя", на нагороду студентів школи св. Юра, на висилку пачок монахиням і дітям в Україні. Референтка стипендій координує в плати стипендій в сумі 1,600 дол. для допомоги студентам у Бразилії, Аргентині і в Казахстані. Відділ опікується "Світличкою", яка має 17 дітей. Там відбуваються дитячі

імпрези під проводом фахових учителів. У Відділі проводиться акція збирання підписів до сенаторів і конгресменів США у справах підтримки для України.

89-ий ВІДДІЛ налічує 48 членок. Відбуто 8 ширших сходин. Культурно-освітня референтка Л. Волянська прочитала доповідь "Невмируща Леся Українка", статтю Марії Квітковської про 45-ліття і працю СФУЖО, цікавий лист з України про голосування, яке там відбулося, вірші З. Мончур із збірки поезій "Душі криниця", балаяду Юрія Клена "Про помсту", прочитано інтерв'ю з Президентом Леонідом Кучмою з газети "Гомін" (Варшава), статтю Марти Коломиєць "Праця і відпочинок". Розповіла про програму "60 хвилин" на каналі СБС.

Суспільна опіка (референтка М. Кокорудз) вислала 15 пачок в Україну з одягом, ліками й іграшками до сиротинців і старших людей до Києва, Львова, Луганська, Рогатина і Тернополя з оплатою 944 дол. Вислано 2 передплати за журнал "Юнак" до Бразилії. З розпродажі китичок квітів на День Матері одержано 364,75 дол. Референтка відвідує хворих по домах і шпиталях і висилає картки з різних нагод.

Імпрези. Референтка З. Ковальська влаштувала для громадянства: 8 лютого — різдвяну зустріч зі святочним полуденком і мистецькою програмою, 5 листопада — "Товариський вечір", присвячений згадці про "Полісся", з висвітленням відеострічки про сиротинці в Україні, жертви Чорнобиля, з закликком допомоги їм.

Музейно-мистецька ділянка. Референтки Е. Рубчак і З. Гулей придбали для українського Музею 7 членок з-поза Відділу. С. Кузів подарувала для Музею цінну буковинську сорочку, а до крамнички два флякони і дві книжки. Влаштовано великодню виставку в бібліотеці в Елленвілі. В жовтні влаштовано поїздку до Українського Музею в Нью-Йорку. Відділ дякує голові Округу Н. Савчук за її щирю опіку під час поїздки.

Відділ підтримує СФУЖО, має 6 степендистів з вплатою 1,080 дол. — по два в Польщі, Бразилії і в Україні.

Господарські референтки приготують полуденки і вечері на товариські вечори, каву і солодке під час сходин. Відділ гостить щорічно полуденком Округу Нью-Йорк під час дня "Союзянки", який відбувається на Союзівці.

Референтка зв'язків А. Слободян підготувала зустріч з конгресменом Гінчі, провела акцію писання листів у справі допомоги Україні протестних листів проти програми СБС "60 хвилин" за передачу "Огидне обличчя свободи".

Відділ має 100% передплату журналу "Наше Життя" і передплатує 2 журнали до Аргентини. Уфундував сторінку за 250 дол. у журналі "Наше Життя" з нагоди його 50-ліття і вислав 85 дол. з інших пожертв.

95-ий ВІДДІЛ має 30 членок. Відбуто одне засідання Управи і 8 ширших сходин. Імпрези: для ширшого громадянства влаштовано показ вишивок і виклад історії, "Гуцульський вечір" з показом мистецьких виробів і мистецькою програмою. Відділ взяв участь у продажі печива з доходом для церкви. Для одержання фінансів проведено три базари. Відділ підтримує зв'язки з місцевим шпиталем "Васар Брорб" і брав участь у "Фестивалі"

для придбання фондів на дитячий Відділ у цьому шпиталі. Членки писали листи до станції СБС проти фальшивих наклепів. Відділ опікується школою українознавства в Кергонксоні. Влаштував концерт з нагоди св. Миколая. Під час субот відбуваються курси української мови для старших.

103-й ВІДДІЛ налічує 17 членок. Відбуто 3 засідання Управи і 2 ширших сходин. Імпрези: обід з нагоди відзначення 25-ліття існування Відділу. На придбання фондів влаштовують великодній і різдвяний базар. Підтримує зв'язки з Товариством "Милосердя" у Львові, від якого дістає адреси тих, які потребують помочі. Улаштовує мистецькі виставки в американських бібліотеках.

113-й ВІДДІЛ налічує 26 членок. Відбуто 3 засідання Управи і 8 ширших сходин. Доповіді: професора Л. Кістерського, економіста з України. Доповідь з прозірками В. Ткач, основниці мистецької групи при театрі "Ля Мама". Імпрези: "Осіння зустріч" в домі членки. Відвідини-тура і гостина в українському консульстві у Нью-Йорку. Відвідини мистецької "Галерії Хризанти" і полуденку. Фонди придбано з Українського Фестивалю в Нью-Джерзі і передріздвяного базару в Українському Музеї. Дві членки входять до Округної Управи. Окремі членки мають зв'язки з американським середовищем. Одна членка очолює музичний конкурс і є активною в адміністрації Українського Музею.

Членки включаються в акцію писання протестних листів до телевізійної станції СБС "60 хвилин" у справі передачі "Огидне обличчя свободи".

119-й ВІДДІЛ має 17 членок. Відбуто одне засідання Управи і 8 ширших сходин. До Округної Управи входить 3 членки. Імпрези: "День народження Лесі Українки", відзначення дня Тараса Шевченка, "Дня Матері", дня народження О. Кобилянської — патронки Відділу, доповідь "Про значення хустки в українській обрядовості". Для ширшого громадянства: "За стерном долі", і "День Києва" із святкування третьої річниці незалежності України.

Для придбання фондів служать 2 базари: великодній і різдвяний і 2 рази в місяць продаж кави після Богослужень в церкві.

Січень присвячений коляді для Українського Музею і цього року зібрано 1,090 дол. Досі передано з коляди для Музею 15,370 дол. Зібрану суму 1.215 дол. в пам'ять членки Б. Винник передано до Головної Управи СУА на Фонд "Дітям Чорнобиля".

У Відділі провадиться курс кераміки під проводом проф. Ярослави Кіналь вже шостий рік. Експонати були виставлені під час фестивалю в Стемфордї. Членство брало участь у писанні листів до сенаторів і конгресменів у справі "Ялта II", а також у протестній акції проти станції "60 хвилин" за фальшиве очорнювання українського народу.

Усі відділи співпрацюють дружньо з головою Округної Управи і беруть участь в усіх імпрезах Округної Управи.

Іванна Мачай,
пресова референтка
Округної Управи Нью-Йорку.

ОКРУГА ОГАЙО

ХРОНІКА ЗА 1994 РІК

Відділ	Місцевість	Голова
8-ий	Парма	Лідія Дем'янчук
12-ий	Парма	Дора Сторожинська
33-ий	Парма	Емілія Русин
69-ий	Льорейн	Тетяна Сілецька
116-ий	Ірі, Па	Дарія МекКей

Головою Округної Управи є Іванна Шкарупа. Округа налічує 154 членки. З нагоди загальних зборів відділів, голова Округи відвідала три відділи і була присутня на всіх засіданнях Головної Управи.

6 березня влаштовано поминки в сороковий день смерті бл. п. д-р Марії Квітковської, почесної голови СФУЖО. Зібрано і переслано 204 дол. на Пресовий Фонд журналу "Українка в Світі".

23 квітня відбувся Округний з'їзд. Округа гостила голову СУА Анну Кравчук.

5 червня відбувся розваговий вечір "І с'як, і так" — бенефіс на будівельний Фонд Музею в Нью-Йорку. До Музею вислано 8,250 дол.

14 грудня спонсоровано театр ім. Івана Франка з Києва з п'єсою "Записки божевільного". Дохід в сумі 150 дол. вислано до Головної Управи на видання брошури з нагородженими творами конкурсу для дітей і молоді, темою якого була "Родина 1994".

У звітвому часі Олі Тритяк переслано 49 книжечок для доповнення "Дитячої літератури діаспори". Для створення музею Івана Гончара в Києві від Комітету Допомоги Україні одержано 1,000 дол., які переслано для Петра Гончара і Лідії Орел. Отримано подяку. В серпні до нововідкритого українського військового лицю на руки полк. Віктора Тимченка вислано 141 джерельну книжку. У вересні вислано до Херсону на адресу Сергія Басюка, голови Суспільної Служби України, 221 книжку і 8 примірників "Нашого Життя". У жовтні на адресу голови Союзу Українок Херсонщини Наді Сажко вислано 342 книжки, 563 журнали, апарат для міряння тиску крові, одноразові шприци і маски тощо. Референтка суспільної опіки проводила збірки одяжі і взуття, ділила поміж відділами пакування пачок до призначеного нам осередку у Херсоні.

До пачок додавали ліки, вітаміни, солодощі, іграшки та шкільне приладдя. Зверталася до учительок "Рідної" і парафіяльних шкіл за охочою молоддю нав'язати листування з однолітками Херсонщини, інформувала американських громадян про нашу гуманітарну працю.

Референтка зв'язків координувала акцію "Мережі дії". У січні отримано відповідь від Музею город Скульптур ім. Гіршгорна Смітсонського інституту. Обіцяно змінити напис під скульптурами Архипенка із — "уродженець Росії" на "уродженець України". У травні вислано від Округної Управи листа до редакції журналу "Форбс" у зв'язку з появою інтерв'ю з Солженіциним. У вересні написано листа до голови Верховної Ради України проти надання російській мові статусу "офіційної". У жовтні відбулася масова акція писання листів до Сі-Бі-С у справі програми "60 хвилин". У листопаді дала інтерв'ю до радіопередачі "Дніпро" про загальну працю СУА.

Пресова референтка написала 4 статті до щоденника "Свобода", дві — до газети "Вісник" у Клівленді, одну статтю до "Нашого Життя" і одну до Енциклопедії Клівлендської Історії про Округу Огайо. Голова Округи прощала на вічний спочинок довголітню голову Округи Огайо бл. п. Євгенію Дубас і привітала почесну членку Ірину Кашубинську на відзначенні 80-ліття з дня її народження.

Дора Сторожинська,
секретарка.

ПРАЦЯ ПО ВІДДІЛАХ

8-ий ВІДДІЛ. Січень-лютий: разом з Округою склали привіт о. шамб. М. Ревнюкові з нагоди 25-ліття його священства; вислали стипендію нашому новому стипендистові. Березень: були присутні на Панахиді за св. п. д-р Марію Квітковську у 40-ий день її смерті, а також на поминках у домівці. Провели передвеликодній базар і продавали паски та різні ручні великодні речі. Квітень: у домівці відбувся округний з'їзд, на якому була присутня голова і одна членка. Три членки виступили перед дітьми світлички з ляльковою виставою "Три ведмеді". Червень: проведено "музейний чайний вечір". Вересень: відбулося засідання управи; прийнято плян праці до кінця року. Жовтень: вислано пакунок з одягом до Херсону; проведено ширші сходи з метою приєднання нових членок; Зенон Кріслатий розповів про подорож капелі бандуристів у Крим вліті 1994 року. Листопад: відбулася виставка дереворитів Андрія Мазая під назвою "Природа і архітектура"; писали листи-протести до телевізійної станції Сі-Бі-Ес у справі програми "60 хвилин", спрямованої проти українців; дві членки брали участь у "Дні Родини" з показом українського мистецтва. Вони демонстрували ручні роботи, лінорити, плели вінки. Грудень: відбувся передріздвяний базар СУА; провели загальні збори.

Лідія Дем'янчук,
голова Відділу.

12-ий ВІДДІЛ. 13 лютого — загальні збори. 18 лютого — сходи управи, на яких заплановано програму і плян праці на цілий рік. 26 лютого — прощали на вічний спочинок свою членку сл. п. Марію Федак. 15 квітня — ширші сходи. Доповідь про Австралію. Запрошено науковців у нашої околиці взяти участь у конкурсі СУА, який надає нагороду Ковалевих за найкращу наукову працю з галузі українознавства.

Травень — Відділ включився в конкурс СУА для дітей і молоді п. н. "Родина-1994". Перекладено текст конкурсу на англійську мову і розповсюджено інформацію українською і англійською мовами до школи св. Йосафата і обох "Рідних Шкіл" у Пармі та молоді у Пласті і СУМІ. 5 червня Відділ включився у розвагову імпрезу Округи, дохід з якої призначено на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку. 13 липня — сходи управи. 7 серпня — родинний пікнік. 7 вересня — реєстрація у садочку. 30 вересня — ширші сходи. 23 жовтня — ширші сходи. 12 листопада — передріздвяний базар у школі св. Йосафата. 26 листопада — Відділ взяв участь у "Родинних Днях" престижевого музею — Історичного товариства західних заповідників "Вестерн резерв гісторикал сосаєті". Приготовано виставку обрядового печива, висвітлено відеофільм про

подорож по Україні і приготовано смачний буфет для відвідувачів. 4 грудня — базар СУА. 14 грудня — членки підтримали імпрезу Округу — виставу "Записки божевільного" Миколи Гоголя, в якій виступали артисти Київського театру ім. Івана Франка Богдан і Остап Ступки.

Відділ утримує дитячий садочок-кляси два рази в тиждень. Чотири членки працюють в Окружній Управі. Відділ передплачує журнал "Наше Життя" до Києва і вдержує "бабусю" в Києві. Крім того, що з каси Відділу видано 1,155.61 дол. на різні добродійні цілі, ми окремо переслали до Централі 30 дол. на Український Музей і 47 дол. на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля. Надя Дейчаківська веде референтуру зовнішніх зв'язків і її "Мережу дії".

Дора Сторожинська.

33-й ВІДДІЛ. Головою Відділу є Емілія Русин. Вона провела сім засідань управи і вісім ширших сходин. 23 січня — різдвяна зустріч з великою різдвяною програмою. 6 лютого — загальні збори. 20 березня — ширші сходини. З доповіддю виступив д-р В. Боднар. Квітень — Люба Мичковська поділилася враженнями від подорожі по Туреччині і висвітлила прозірки. Травень — Люба Боднар приготувала програму на День Матері, а Стефанія Балагутрак прочитала спомини про Дивізію "Галичина". Червень — Олена Мовчан висвітлила фільм про Львів; відбулися ширші сходини. Серпень — провели пікнік. Вересень — ширші сходини, Ірина Кашубинська цікаво розповіла про свої враження від поїздки в Україну. Жовтень — вшановано Ірину Кашубинську з нагоди дня її народження. 19 листопада — д-р Волянник виступив з доповіддю про Херсонщину. Грудень — висвітлено прозірки; проведено передріздвяний базар.

Передано: до Централі — 1,389 дол., на Фонд Ме-

дичної Допомоги Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля — 1,190 дол., на Український Музей в Нью-Йорку — 402 дол., на оплату пакунків — 629 дол., готівку в Україну — 550 дол., передплачено "Наше Життя" в Україну — 40 дол., на стипендії — 3,150 дол.

При Відділі провадиться садочок і гурток книголюбів.

Ірена Стахур,
пресова референтка.

116-ий ВІДДІЛ. 22 січня — традиційний Щедрий Вечір. 2 лютого — сходини. 12 березня — курс писання писанок — 16 учасників. 26 березня — загальні збори. 23 квітня — окружний з'їзд. 28 квітня — сходини. 14 травня — Свято Родини, закінчення навчання у школі, 28 квітня — показ писання писанок у середній школі (Косенко). 3—4 червня — продаж уживаного товару ("Гараж сейл"). 5 червня — бенефіс на Музей, розваговий вечір приготувала Оріся Свистун. Відділ передав 800 доларів на Музей. 14 червня — сходини Управи. 23 липня — етнічний фестин — артист Косенко грав на бандурі. 18 серпня — зустріч із посадником міста — проголошенне Українського Дня. 21 серпня — відзначення річниці проголошення української незалежності. Свята Літургія в церкві свв. Петра і Павла. Святочний обід у Меннекор клюбі. 29 вересня — сходини. 27 жовтня — сходини. 9 листопада — похорон членки Джені Юськевич. 19 листопада — святочний ярмарок оркестри філярмонії. 17 грудня — гостина св. отця Миколая у школі. Міжнародна програма коляд у церкві св. Патрика — виступ наших школярів із колядами.

Крім згаданих занять голова і членки Відділу щомісяця — від липня — беруть участь у сходинах місцевого комітету відзначення 200-ліття міста Ірі, що має відбутися вліті 1995 року.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ СУА

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ 106-ГО ВІДДІЛУ

У неділю, 20 травня ц. р., 106-ий Відділ СУА в Гартфордї, Конн., відзначив 25-ліття свого існування святочним бенкетом та забавою. Весняні квіти на столах та "вишивана сцена" прикрашували залю, а мистецтво панства Косових надало особливого святочного настрою. Голова Відділу Наталка Рудько відкрила святкування, привітавши присутніх, та подала короткий огляд 25-річної діяльності Відділу.

Перші організаційні збори відбулися 25 січня 1970 р., на яких у присутності Наталії Даниленко, референтки Молодечих відділів СУА, було засновано й оформлено наш 106-ий Гартфордський Відділ та обрано Роксолянну Гарасимів першою його головою. На патронку Відділу збори удостоїли прийняти світ-

лої пам'яті Олену Телігу, визначну патріотку-революціонерку та знану поетесу. За цей чвертьстолітній відтинок часу пророблено багато різної праці. Створився наш Відділ з ентузіазмом і бажанням поширювати свої знання та світогляд, шукаючи правильного підходу у вихованні дітей і молоді, щоб утримати їх в українській духовості. Йдучи цим шляхом, від 1972 р. майже до кінця вісімдесятих років, Відділ приділяв велику увагу вихованню дітей, а головню з світличкою, де мав великий успіх при співпраці з українською школою. Ми влаштовували дитячі виступи, костюмівки, маскаради. У 1973 р. відбулося Хрещення Відділу, а в 1981 р. відсвяткували своє десятиліття.

Метою СУА є збереження української ідентичності і культурної спадщини українського народу. Прямуючи в тому напрямку, Відділ влаштував "вишивані вечорниці" що другий рік, на зміну з 93-ім, а від 1989 р. — кожного року. У програмі "вишиваних вечорниць" були нагороди за найкращу вишивку: сукні, блузки, сорочки і краватки. Традиційні "вишивані вечорниці" стали в нашій громаді своєрідним святом, де плекають народні строї і вишивки, які здобули широке визнання не тільки серед наших людей, але й серед чужинців. Влаштували показ української вишивки, тогочасної моди, мистецькі виставки з творами українських мисців: Слави Геруляк, Ірини Зелик, Рема Багаутдина, Якова Гніздовського та інших. У 1975 р., спільно з 93-ім Відділом, було влаштовано "День Жінки" з нагоди Міжнародного Року Жінки. Доповіді на вечорі виголосили представниці Централі СУА, редактор журналу "Наше Життя" Уляна Любич і культурно-освітня референтка Люба Волинець. Для придбання фінансів кожного року влаштовуємо передвеликодні і передріздвяні базари з продажем печива, святочних карток, книжок, вишвок та інших речей. У ділянці суспільної опіки намагалися належно виконати свій обов'язок, допомагаючи потребуючим. Найбільше допомоги було приділено українцям у Бразилії. Відділ старався вкласти свою частку у розбудову Українського Музею в Нью-Йорку. Протягом декількох років, спільно з 93-ім Відділом, ходили з колядою на Музей. У квітні 1985 р. було влаштовано, спільно з 93-ім Відділом, "чайний вечір" для збірки фінансів для Музею. Музей репрезентувала Люба Волинець, яка дала цікаву інформацію про розбудову і завдання цього культурного центру.

Відділ гідно репрезентував СУА назовні та брав активну участь у громадській праці. Також писали листи і висилали телеграми до сенаторів і конгресменів стейту Коннектикат у справах захисту людських прав дисидентів, про чорнобильську трагедію та в інших актуальних справах. Ми прагнули досягти завдань нашої організації — інформувати американське суспільство про Україну та її культуру, матеріально допомагати українцям на терені США і поза їх межами, допомагати Українському Музеєві в Нью-Йорку, у своїх ділянках кермуватися засадами християнської етики, релігійного виробуміння і політич-

ної понадпартійности. Ми намагалися зберегти себе як національну свідому групу в діаспорі та заохотити молодих жінок ставати членами СУА.

Святом провадила Галя Балабан, яка представила гостей за головним столом: о. монс. Стефана Чомка, о. Павла Воленського, представницю Головної Управи СУА Іванну Ганкевич, голову Окружної Управи "Нова Англія" Любу Кінах та голову Відділу Наталку Рудько і представників місцевих організацій та голів Відділів нашої Округи. Представниця Головної Управи Іванна Ганкевич відчитала привіт від Головної Управи Союзу Українок Америки та передала голові Відділу Наталці Рудько почесну грамоту для Відділу з нагоди його 25-ліття. Голова Округи "Нова Англія" привітала з ювілеєм та побажала всього найкращого. Відтак слідували привіти від голів Відділів та представників організацій. Програму свята закінчила молода талановита піаністка Маріянна Герман, виконавши декілька клясичних творів, які присутні з захопленням слухали та нагороджували виконавця гучними оплесками. Проведенням молитви о. монс. Чомком та піднесенням тосту за ювілей почалася святочна вечеря. Після вечері до танцю пригравав ансамбль Ольги і Славка Косових, який надавав особливого святочного настрою. Ювілей відсвятковано в дружній, родинній атмосфері.

Валентина Чудовська,
пресова референтка.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

92-ий ВІДДІЛ СУА В МЕНВІЛЛІ. Загальні збори 92-го Відділу СУА в Менвіллі, Нью-Джерзі, відбулися 21 травня. Управу Округи Нью-Джерзі репрезентувала Тетяна Рішко.

До управи Відділу на 1995 рік ввійшли: голова — Іванка Мжиглоцька, заступниця голови — Марія Горвіст, протоколярна секретарка — Дарія Самотулук, скрбничка

— Тетяна Рішко.

Референтки: суспільної опіки — Анна Захарко, культурно-освітня — Дарія Самотулук, господарська — Стефанія Ляндвіт.

Контрольна комісія: Марія Демчишин і Олена Рохман.

Іванка Мжиглоцька,
голова Відділу.

МЕДИЧНИЙ ФОНД ДІТЯМ І МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ

(ПОЖЕРТВИ ЗА ЛИПЕНЬ 1995 Р.)

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої сестри і тітки **бл. п. Ірени Валюти** складаємо **30.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Т. і. М. Ясенські.

В пам'ять **бл. п. Марії Катинської**, мами Олі Шевчук, членки нашого Відділу, складаємо **25.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

24-ий Відділ СУА, Елізабет, Н.-Дж.

В пам'ять **бл. п. Софії Новак** складаю **20.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

П. Новак.

Замість квітів на могилу, у світлу пам'ять **д-ра Дмитра Коструб'яка**, нашого незабутнього товариша студійних літ, дорогого приятеля і друга, який відійшов у вічність 16 квітня 1995 року, складаємо на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля **100.00 дол.**

Д-р Олег і Калина Снилики.

Замість квітів на свіжу могилу чоловіка нашої членки **бл. п. Богдана Робака** зложили на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля: **80.00 дол.** — У. і Н. Яремки; **50.00 дол.** — Роджер і Клара Джелінаси; **30.00 дол.** — Ольга Борис, родина Шпачинських, Іриней і Софія Темницькі; **25.00 дол.** — Володимир і Наталія Клапіщаки; **20.00 дол.** — Галя Клим; **10.00 дол.** — Г. Мингі, О. Голинський. **Разом 285.00 дол.**

ЖЕРТВОДАВЦІ

Борис Галаган, Нью-Йорк, Н.-Й.
Євгенія Чорнописька, Рочестер, Н.-Й.

100.00 дол.
20.00 дол.

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

З нагоди **срібного ювілею** 106-го Відділу СУА в Гартфорді, Конн., зложили **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням в Україну.

Ліда Фіцалович.

У світлу пам'ять **о. Мартина Балюти**, що згинув мученичою смертю 7 січня 1944 року, виконуючи душпастирські обов'язки, складаю **100.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА, з призначенням в Україну.

Марта Ломага.

У світлу пам'ять мого вуйка **сл. п. о. Мартина Балюти**, колишнього пароха с. Ясенів, що згинув мученичою смертю від партизанських загонів 7 січня 1944 року, виконуючи душпастирські обов'язки, складаю **200.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА, з призначенням в Україну.

Ольга Руденська.

ПОМІЧ БАБУСЯМ

На з'їзді сеньйорів УНСоюзу, який відбувся на Союзівці 11—16 червня 1995 р., присутні члени Товариства вирішили зложити даток на Фонд Суспільної Опіки СУА в сумі **600.00 дол.** — з призначенням для "Бабусь" в Україні.

Євген Волошин, голова.

28-ий Відділ СУА, Ірвінгтон, Н.-Дж.

220.00 дол.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Лідія Черник,
референтка Суспільної
опіки СУА

Анна Рак,
скарбничка Суспільної
опіки СУА.

ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. д-ра Василя Рудка** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Валентина і Леонід Чудовські.

З нагоди нашого срібного весілля, яке відбулося 20 травня ц. р., складаємо **30.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Валентина і Леонід Чудовські.

З нагоди "срібного ювілею" Леоніда і Валентини Чудовських складаю **30.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Шановним ювілятам — всіх благ!

Мирослава Солук.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Омелії Цяпки**, матері нашої членки Уляни Глинської, складаємо **25.00 дол.**

на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

Членки 78-го Відділу СУА,
Вашінгтон, Д.С.

Замість квітів на могилу **бл. п. Павлини Клим**, матері нашої членки Аки Перейми, складаємо **15.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Шановній родині висловлюємо глибокі співчуття.

Членки 82-го Відділу СУА,
Нью-Йорк, Н.-Й.

Вшановуючи світлу пам'ять незабутнього чоловіка, батька, дідуся і прадідуся Омеляна Логуша, складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Юлія Логуш.

З волі Всевишнього 15-го червня ц. р. відійшла наша дорога сестра, мама, тітка, теща, бабуся і прабабуся **бл. п.**

Мирослава Балей. Замість квітів на її свіжу могилу родина і приятелі склали пожертви на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя": **200.00 дол.** — Володимир і Оксана Прохоренки, **по 100.00 дол.** — Лідія Одежинська і Євгенія Рубчак, **по 50.00 дол.** — Лев і Оріся Марківи, Міра і Роман Кизики, Лариса і Крег Кіркпатрики, Таня Баррас, Давид і Марія Бравни, **20.00 дол.** — Ірена Зелик, **Разом 670.00 дол.**

Всім жертводавцям родина сердечно дякує за присутність на похоронних відправах, Служби Божі, молитви і вислови співчуття.

Євгенія Рубчак

складаємо **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ірина Григорович і Роман Алиськевич з родинами.

Замість квітів на могилу **бл. п. Станислава Зазуляка**, чоловіка членки 22-го Відділу в Чикаго, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Дружині покійного Соні висловлюємо найщиріші співчуття.

22-ий Відділ СУА в Чикаго.

На "Пресовий Фонд "Нашого Життя" складаю **10.00 дол.**

Леся Луцик.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ ВІД 16 до 30 ЧЕРВНЯ 1995 Р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Тривалий Фонд ім. Володимира і Анни Раків зложили **5,000.00 дол.** **Володимир і Анна Раки.**

ДАТКИ

1,000.00 дол. — Богдан та Ірена Чайківські;
100.00 дол. — Генріх та Марія Шнойси;
30.00 дол. — Марія Алиськевич;
по 25.00 дол. — д-р Ірена Комаринська, д-р Лев та Ірена Кушнірі, Микола Коропецький;
по 20.00 дол. — Ольга і Тарас Ла Морте, Мирослава і Богдан Бігуси, Юлія Ховайло, Анна Г'бур;
15.00 дол. — Люба Артимішин;
по 10.00 дол. — Микола Курчак, Марія Нестерчук, Олена Кохановська, Юрій Яремкевич.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

10,000.00 дол. — Остап і Урсула Балабани (Philip Morris Company);
1,000.00 дол. — Ігор і Рома Гайди;
250.00 дол. — Іван Плита (Boeing Company);
200.00 дол. — Орест і Лідія Глюти;
100.00 дол. — Василь і Анна Натини;
50.00 дол. — Михайло і Галина Лицики.

Щиро поздоровляємо **Дарію і Ярослава Говиковичів** і бажаємо всього найкращого та складаємо на Будівельний Фонд УМ **20.00 дол.**

Христя і Льоньо Терпляки,
Торонто.

Замість дарунка в круглу річницю уродин дорогої **Катрусі Воловодюк** складаю **30.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.
Ліда Козак.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Вшановуючи світлу пам'ять нашого найдорожчого батька **св. п. Миколи Алиськевича** в п'ятдесятиліття його смерті,

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Павлини Клим** складаємо **100.00 дол.** на потреби УМ.

Любомир і Оксана Крушельницькі.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Олександра Пайтарівського** складаю **50.00 дол.** на потреби УМ.

Зенон Михайлевський.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Мирослави Белій** складаємо **50.00 дол.** на потреби УМ.

Софія і Володимир Сенежаки з дочкою Діноюю.

In memory of **John Riznyk**, I am donating **\$25.00** to the Museum's Building Fund.

Mary Dushnyck.

In memory of **Dr. Helen Wreciona**, I am donating **\$25.00** to the Museum's Building Fund.

Mary Dushnyck.

In memory of **Miguel Myszynskyj**, I am donating **\$20.00** to the Ukrainian Museum.

Anastasia Volker.

Замість квітів в пам'ять **бл. п. Ірини Федішин і бл. п. Ірини Карпенко** складаємо **50.00 дол.** на потреби УМ.

Д-р Теодозій і Любомира Крупи.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. д-ра Володимира Возняка** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Родині покійного висловлюю ширі співчуття.

Марія Фіглюс з дітьми.

Замість квітів в пам'ять **бл. п. Михайла Малинівського** складаю **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, а родині висловлюю мої глибокі співчуття.

Людвиг Бах.

Замість квітів в пам'ять **бл. п. Василя Іванціва** складаю **35.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, а родині висловлюю мої глибокі співчуття.

Людвиг Бах.

Correction

In the March 95 issue on page 30 should read:

In memory of **Vera Stetkewycz-Stangl**, I am donating **\$100.00** to the Museum's Building Fund.

Mary Dushnyck.

НАДХОДИТЬ ОСІНЬ

НАТАЛЯ ЗАБІЛА

Рис. Ніни Мудрик-Мриц.

Веселе літо відцвіта,
пора його пройшла.
Хороша осінь золота
надходить спроквола.

В червоні й жовті кольори
вона фарбує лист.
От-от загляне й в табори,
покличе нас до міст.

І мимоволі кожен з нас
згадає залюбки
шкільні діла, знайомий клас,
і зошити, й книжки.

Ми зберемось біля кострів,
заведемо пісень,
щоб веселіше догорів
останній літній день.

І золотим осіннім днем,
набравшись влітку сил,
міцні й бадьорі ми ввійдем
в відкриті двері шкіл.

МАРІЙКА ПІДГІРЯНКА

ХЛОПЧИК

І ЛАСТІВКА

Хлопчик:

— Ластівочко мила,
Де хочеш летіти?
Чи тобі не шкода
Гніздечко лишити?

Ластівка:

— Шкода, милий хлопче,
Але що чинити?
Як зима настане —
Тяжко буде жити.

Хлопчик:

— Путь тобі щаслива,
Хоч і далеченька!
Прилітай здорова
Навесні, рідненька!

Ластівка:

— Прилечу, мій хлопче,
Із чужого краю,
Під твоїм віконцем
Пісню заспіваю...

СВЯТИЙ ХЛІБ

Максим Рильський

— Не кидайсь хлібом, він святий, —

В суворості ласкавій,
Бувало, каже діг старий
Малечі кучерявій.

— Не грайся хлібом, то ж бо гріх! —

Іще до немовляти,
Щасливий стримуючи сміх,
Бувало, каже мати.

Бо красен труд, хоч рясен піт,
Бо жита дух медовий
Життя несе у людський світ
І людські родить мови.

Хто зерно сіє золоте
В землі палку невтому,
Той сам пшеницею зросте
На полі вселюдському.

Сторінка із журналу "Світ Дитини", ч. 5, 1994 р. Художник З. Юськів.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Найтяжчим завданням є прощати у вічну дорогу людину, з якою стільки років провелося у праці в Союзі Українок Америки.

9 березня цього року померла **бл. п. Ольга Гарванко**. На похорон 11 березня прийшло досить багато людей, союзянок. Ми всі прийшли, щоб попросити і відпровадити на вічний спочинок нашу почесну голову 54-го Відділу СУА і його засновницю, а також, щоб зложити співчуття синові Миронові, його дружині Ліді та внукам, яких бл. п. Ольга виховувала і вчила по-українськи.

Ольга Гарванко народилася 23 березня 1904 року в родині Кнейчуків. Виростала в Добромилі, Галичина. Закінчила учительський семінар у Перемишлі. Учителювала в Добромилі, Городенці. Вийшла заміж за Михайла Гарванка. В них народився єдиний син Мирон. До Америки родина Гарванків приїхала в 1948 році з Німеччини, з табору переселенців у Берхтесгадені.

У Вілмінгтоні Ольга відразу включилася у громадське життя, влаштовувала імпрези. Від 1961 до 1966 року вчила української мови в суботній школі при церкві св. Миколая.

Коли в 1958 році ми заклали наш Відділ СУА у Вілмінгтоні, Ольга стала його головою і на тому пості "вистояла" десять років. За її працю для Союзу Українок Америки 54-ий Відділ надав їй титул "Почесної голови Відділу" і такою вона була до смерті. Перед хворобою завжди точно приходила на

сходина та весь час цікавилася працею Відділу.

Від довшого часу хорувала, перебула кілька операцій. Опинилася в лікувальному домі, в якому прожила сім років. Завжди дуже тішилася, коли хтось із союзянок чи приятелів відвідав її.

Минулого року родина справила Ользі 90-ліття уродин, а Відділ привітав її вдома і подав побажання до "Нашого Життя".

І ось 9 березня закінчилася земна мандрівка нашої "пані Гарванкової", як ми її називали. Поховали її на цвинтарі Всіх Святих у Вілмінгтоні, біля її чоловіка, який помер у 1976 році.

На найближчих сходах нашого Відділу ми прощали бл. п. Ольгу Гарванко спомином про неї, який відчитала пресова референтка. Прощали ми шановну почесну голову 54-го Відділу СУА, визначну громадянку Вілмінгтону. Ми, союзянки, не забули її праці, вкладеної у розбудову нашого Відділу. Пам'ять про неї завжди буде з нами!

Ірена Щербя,
пресова референтка.

4 травня ц. р. відійшла від нас на 97-му році життя наша посестра, довголітня членка 2-го Відділу СУА в Честері, Па, **Єва Заяць**, з дому **Кондур**.

Народилася Єва у с. Грушів Дрогобицького повіту, на землях західної України. 13-літньою дівчиною прибула до Америки і поселилася у Честері, Па., де і прожила решту свого життя.

Заміж вийшла за Івана Заяця. Подружжя мало троє дітей, яким Єва присвятила всю свою увагу. Була вона доброю матір'ю, примірною господинею і вірною парафіянкою православної церкви ім. Пречистої Діви Марії, а також членкою Українсько-Американського Національного Дому.

Нелегке, але трудолюбне життя прожила Єва Заяць. Згадаймо її в молитвах наших. Хай земля свята буде їй легкою!

Марія Кондур-Карман,
вільна членка СУА.

24 грудня 1994 р. відійшла у вічність членка 64-го Відділу СУА **бл. п. Ольга з Макарушків Терпиляк-Масюкевич**. Народилася Ольга 1 червня 1903 р. Виростала у Львові у відомій з громадського життя родині Макарушків. Студіювала у Високій Господарчій Школі у Празі. Одружилася з Іваном Терпиляком, агрономом, який провадив велику господарку, зокрема вирощував овочеві дерева у Станиславщині. В 1937 р. повдовіла і залишилася з двома маленькими дітьми. Переїхала до Львова, де вчила у промислово-господарчій школі.

Вже у США вийшла вдруге заміж за д-ра філософії Миколу Масюкевича, який помер в 1970 р. Ольга була веселою, товариською вдачею. Вона любила людей і помагала в потребі. Приходила до хворого, щоб читати йому "Свободу" або провадила до церкви сусідку, яка не бачила.

Цікавилася подіями в Україні і жила життям громади в Нью-Йорку. Приходила на доповіді до НТШ, на зібрання до Народного Дому, на різні доповіді. Не пропускала теж імпрез 64-го Відділу, в якому була обов'язковою членкою. Була жертвенною на цілі, які СУА підтримує.

Навіть у старшому віці жила повнокровним життям аж доки не трапився випадок, і за кілька тижнів вона померла.

Від 64-го Відділу на Панахиді прощала покійну Ульяна Старососька, яка підкреслила її погідну вдачу і те, що від неї можна було навчитися як жити в чужому середовищі. Вона була прикладом як треба жити, а не існувати.

Вічна їй пам'ять!

"Our Life" welcomes original materials from readers and others contributors with the stipulation that such materials are not being simultaneously submitted to other publications. Manuscripts should be double-spaced and spelling of names of individuals mentioned in stories or articles should be verified for accuracy. Photographs submitted with manuscripts should have good contrast and should be appropriately captioned. The editors reserve the right to condense and edit materials submitted for publication. Unsolicited materials are welcome, but cannot be returned to contributors. "Our Life" occasionally accepts reprints and/or translations from other sources if the sources are properly credited. Unsigned manuscripts will not be considered for publication. Articles and stories from contributors do not necessarily reflect the opinions of the editors. All materials submitted for publication should be sent to "Our Life", attention Editor. For telephone inquiries, please call (212) 674-5508

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

В 64-му Відділі ніколи не хотіла прийняти якогось посту, але була членкою господарчої чи імпрезової комісії і завжди була помічною. Ще кілька років тому прийшла до Відділу, щоб помагати союзнякам підготуватися до базару. Ми всі любили її і цінували як вартісну людину. В церкві завжди сиділа на тому самому місці і бракує її нам. Виїхала до сестрінки на Флориду, де заснула на віки в її домі.

Членки Відділу вміли оцінити її відданість і часто згадують як членку, варту наслідування.

Хай Бог прийме її праведну душу!

Христя Навроцька,
пресова референтка.

З лютого ц. р. 64-ий Відділ втратив ще одну членку **бл. п. Стефанію Крушельницьку**, яка заснула в Бозі на 90-му році життя.

Народилася Стефанія 1904 р. Закінчила учительський семінар у Станиславові і почала вчителювати, але поміч мамі і сестрі була важливішою для неї, людини, яка завжди хотіла допомогти. Допомагала сестрі, яка працювала, зайнятися її донею Любою. Під час війни разом з цілою родиною покинула Галичину і згодом опинилася в Нью-Йорку, де далі опікувалася старенькою мамою і помагала виховувати вже дочку сестрінки Іню.

Знову прийшла вістка, що 16 січня ц. р. 64-ий Відділ втратив свою членку **бл. п. Ярославу Олександрю Салик**, яка народилася в Ямниці біля Станиславова в родині Борковських 7 січня 1910 р. Перші роки народної школи закінчила в рідному селі, де її батько, крім заробіткової праці, провадив церковний хор.

Школу і вчительський семінар СС Василіянок закінчила у Станиславові (Івано-Франківськ). Учительську посаду дістала у Польщі. Бажаючи працювати для своїх, організувала в Ямниці дитячий садок. Щоб мати постійну працю, внесла подання до "Маслосоюзу" і отримала посаду у Ворохті, де познайомилася з директором школи Степаном Саликом і вийшла за нього заміж. Подружжя Саликів з двома малими доньками Мартою і Зіркою, як і всі інші, пройшло дорогу скитальців, дісталось до США і замешкало в Нью-Йорку. Ярослава працювала в поштовому уряді, а зацікавившись громадським життям, зразу вступила до 64-го Відділу СУА, де також була членкою управи і контрольної комісії.

Вже а пенсійному віці, з причини недомагання, переїхала до Балтимору, де померла. Похоронена на православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

Членки 64-го Відділу пам'ятають її як веселу, погідну і працюовиту людину, яка не піддавалася труднощам в житті.

Спи спокійно!

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були поміщені чи переслані до інших видань. Будемо вдячні, якщо пресові референтки та дописувачі будуть дотримуватися тієї засади.

Незамовлених матеріалів редакція не повертає, не приймає матеріалів, не підписаних авторами, а також не веде листування з приводу невикористаних матеріалів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати прислані матеріали і виправляти мову. Матеріали, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріалів з "Нашого Життя" дозволені за поданням джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріали просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою "редакторів".

Кошти вироблення кліш покривають дописувачі.

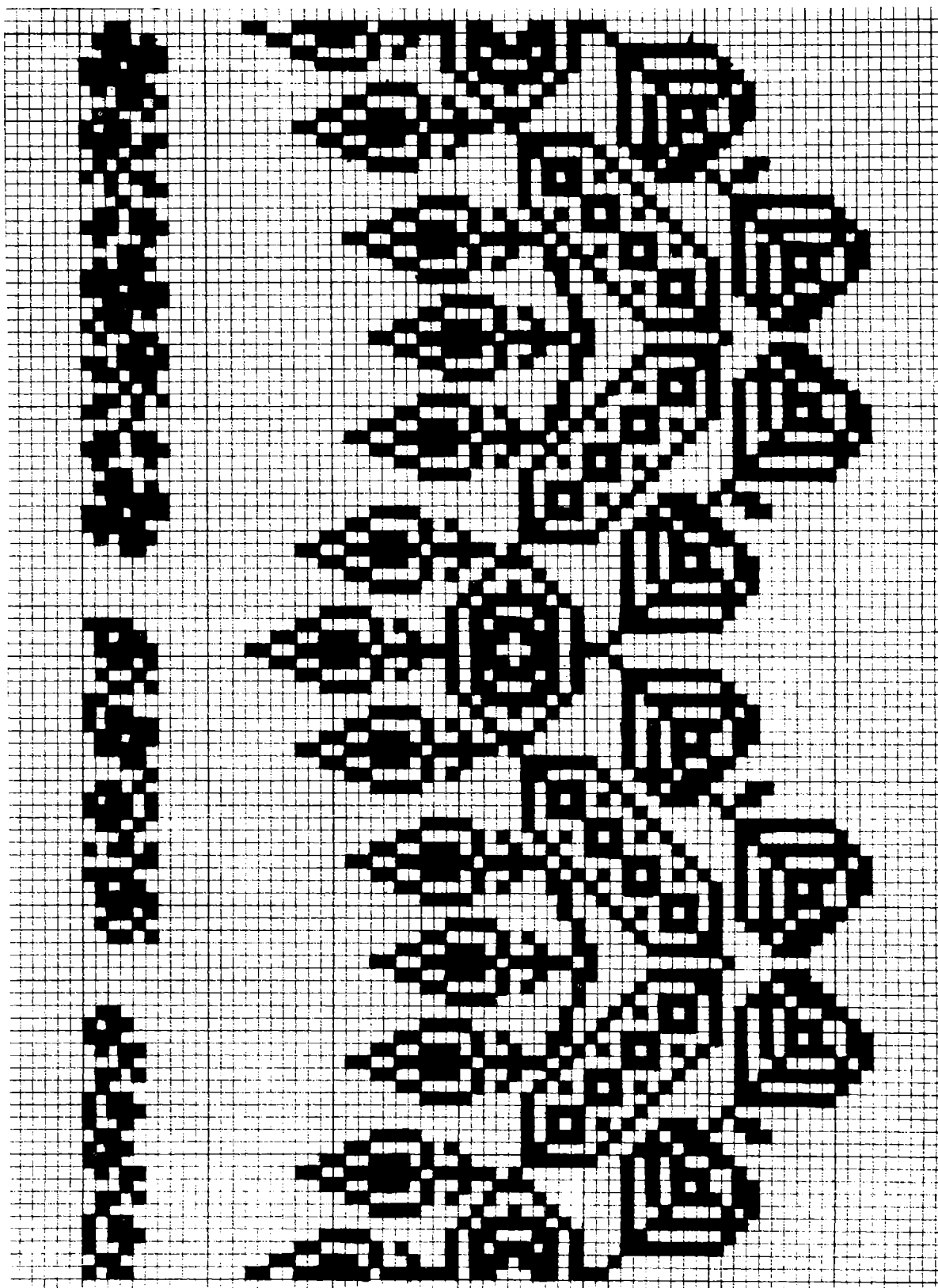
Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

Y CITY NJ 07303

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at
additional mailing offices" (USPS 414-660)

108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

*Взір долини рукава жіночої сорочки. Село Угринів, Сокальщина. Із збірки Ірини Кашубинської.
Pattern for sleeve of woman's blouse. Village of Uhryniv, Sokalshchyna. From the collection of Iryna
Kashubynska.*